

באיידיש

פרשת תולדות || שנת תשפ"ה לפ"ק || גלון עט || שנה ג'

шибורי
הרב שמלען
שפיצער
שליטא

תולדות

בר
אטח

רבי
לעיה

בנודה
מחנה

לה' הארץ ומלאה;
וישן און גאנזען אין זאך געלן או קינטאל נישט געהען מײַס

חוות הלבבות שעיר הבוחן שייעו ליה, אוואר אַטשיף

חלק ג

בר אטח

**והעשור והכבוד מלפנייך; וויפיל מער בטחון, איזויפיל מען או געלט איי
בלוייז אַ פקדון**

סָאָרֶט מִבְּחֹן. עֲרֵז זָגַט אָנוֹז אַין דָּעֵר פְּתִיחָה פָּוּ
דָּעֵם שָׁעַר הַבְּטַחְוֹן: אָוִיב דָּו הַאַסְטָט שְׁוִין בְּאַקְוּמָעַן
דִּי הַרְגָּשָׁה אָז דָּאָס גַּעַלְט וְאָס לְגַט בְּיִדְרַ אַיִּז
נִשְׁתַּט דִּינִים, סִיאַזְיַי בְּלוּיז אַ פְּקָדוֹן, דֻּעַמְּאָלַט האַסְטָט
עַכְּאָפָט וְאָס בְּטַחְוֹן אַיִּז: אָוִיב נִשְׁתַּט, בִּיסְטוּ נְאַכְּנִישְׁתַּט
אַנְגַּעַקְוּמָעַן צָו פָּאַרְשְׁטִין דִּי אַמְּתַע מִהְוָת פָּוּ
בְּטַחְוֹן.

אָוְדָי אַיִּז דָּא אַין דָּעֵם אַסְאָק מְדִיגּוֹת, סִיאַזְיַי דָּא
אַזְעַלְכָּע וְאָס וְוַילְן נִשְׁתַּט אַרְוִיסְגַּעַבָּן קִיְּין אַיִּין פְּרוֹתָה
פָּוּ זִיעַר גַּעַלְט, אָוְן אַנְדְּרָעַ מְעַנְטָשָׁן גַּעַנְגָּן גְּרוֹיסָע
בְּעַלְיַיְצָהָה, אַבְּעַר דִּי מִיעַסְטָעַר צָו זָעַן וְאָוְן דָּו שְׁטִיסָט
אַין דָּעֵר מְדָה פָּוּ בְּטַחְוֹן, האַטְעַמְּאָל צָוָטָן וְוַיְפִילָדוּ
טוֹסָט בְּאַטְרָאַכְּטָן דָּאָס גַּעַלְט אַלְסָאַס אַ פְּקָדוֹן.

אָוְן לְגַבְּיַי דָּעֵם עַנְנִין הַאַטְטָמָעַן דָּעֵם דְּרַעְמָאַנטָט מִירְמָאָת אָוְן
עַבְּרוֹדָה פָּוּ צְדִיקִים, וְאָס וְזַיְהַן הַאַבְּן טַאַקָּע בְּכָל נִשְׁתַּט
גַּעַוְאָלַט הַאַבְּן קִיְּין גַּעַלְט. זַיְהַן אַבְּן גַּעַזְאָטָן: "גַּעַם עַס
אַוְעָקָפָט פָּוּ מִירְ, כְּוֹוִיסְ נִשְׁתַּט צִיְּקָעַן בְּיִשְׁתִּיןְ דָּעֵם
מִבְּחֹן, בְּעַסְטָע זַאָל אַיִּז עַס נִשְׁתַּט הַאַבְּן בְּכָלְלָה". וְוַילְן
זַיְהַן נִשְׁתַּט אַבְּן גַּעַוְאָלַט פָּאַרְלִין זַיְהַן גַּעַפְּלִין פָּוּ
אַגְּנוּזִינְקִיטִי אַוְיִפְּן רְבוֹשְׁעַ, צּוֹלִיב דָּעֵם פָּחָד אָז
גַּעַלְט גַּעַט נְעַמְּט אַזְוּעָק דָּעֵם גַּעַפְּלִין פָּוּ לְבָנְשָׁר צָו הַשִּׁיאַת.

נִשְׁתַּט אָזְיַי לְיכַט אַנְצּוּקְוּמָעַן אַחִין, דָּעַרְבִּעְדָּר הַאַבְּן
צְדִיקִים אַוְיִסְגַּעַלְעָרָנְטָן פָּאָר יַיְעַרְתָּה לְמִידִים אָזְיַי זַאָלַן
וְוַיְסָן אָזְיַי נִשְׁתַּט אָזְיַי פְּשָׁוֹט צָו הַאַבְּן גַּעַלְט. סִיאַזְיַי
נִשְׁתַּט אַלְעַמְּאָל אַזְיַי גַּרְישָׁט מִתְהָנוֹן. וְוַילְן צּוֹמָאַל גַּיְתָּ
דָּאָס אַרְיַי אָזְיַי דָּעֵם גַּדְרָ פָּוּ יַמְשָׁלָם לְשָׁנוֹאָיו עַל פְּנֵי
הַאַבְּדוֹר, אָוְן סִיקָּעַן חִילָה מִפְרִיד זַיְהַן דָּעֵם מְעַנְטָשָׁן
פָּוּנְעָם אַוְיִבְּוּרָשָׁטָן.

דָּעַרְנָאַץ הַאַבְּן מִיר גַּעַלְעָרָנְטָן וְוַיְיַעַטְרָ דִּי הַסְּבָרָה
פָּוּ דָּעַרְ זַאָק: פָּאַרְוּאָס טַאַקָּע קַוְקָט דָּעֵר בְּעַל בְּטַחְוֹן
אָזְיַי דָּאָס גַּעַלְט אָזְיַי אַזְיַי אַ פְּקָדוֹן, וְוַילְן מַעַרְעָט
לְעַדְרָתָן הַיְבָט עַד אָזְיַי שְׁפִירָן אָזְיַי עַקְלָ פָּוּ גַּעַלְט,
עַר כָּאָפָט אָזְיַי רִיכְטִיגְזִי דִּי זַאָק פָּוּ גַּעַלְט, אַזְיַי מִידָּאָרָף
עַס אַנְכָּאָפָן.

די הַרְגָּשָׁה אָזְיַי גַּעַלְט אַזְיַי אַ פְּקָדוֹן אַזְיַי
סִימָן אַוְחֵד בְּטַחְוֹן

אָזְיַי שִׁיבָּה פְּלִיגְטָמָעַן זַאָגָן: וְוַילְסָטָן וְוַיְסָן אָוִיב דָו
הַאַסְטָט פְּאַרְשְׁטָאַגָּעָן דָעֵם תְּסָפוֹת? קָוק אָזְיַי מְהַרְשָׁיָאָ.
נִשְׁתַּט גְּרוֹם זַיְהַן אָזְיַי דָו זַאָלַסְטָז זַיְהַן אַפְּגַּעַטְיִילִיט פָּוּ
הַשִּׁיאַת, וְוַילְן דָו וְוַעַסְטָ שְׁפִירָן אָזְיַי אַזְיַי אַ פְּקָדוֹן
אוֹן דָו בִּיסְטָ נְאָר דָעֵר שָׁמָר דָרְרוֹף.

בְּטַחְוֹן רִאְטְּעוּעָט פָּוּ דִּיבְּגָעָן עֲבוֹדָה זָהָר

אַין דָעֵם אַנְהָוִיבָן פָּוּנְעָם שִׁיעָרָה אָהָט מִן גַּעַלְעָרָנְטָן
וְאָס סְשִׁיטִיטָן אַין סְפָרִים הַקָּק אַזְיַי גַּעַלְט אַיִּז גְּרוֹיסְעָד
מְפָרְדָּז זַוְיְישָׁן דָעֵם מְעַנְטָשָׁן זַאָל נִשְׁתַּט אַוְיִבְּרָשָׁטָן, אָוְן דָרְבִּעְדָּר אַיִּז
דָאָס גַּעַלְט אַמְּאָכָט אַזְיַי דָעֵר מְעַנְטָשָׁן זַאָל נִשְׁתַּט שְׁפִירָן אַזְיַי
עַד אַדְרָף אַנְקָוּמָעַן צָוָם אַוְיִבְּרָשָׁטָן, אָוְן דָרְבִּעְדָּר אַיִִז טִיטְשָׁן אַזְיַי
עַס אַזְיַי עֲבוֹדָה זָהָר מִשְׁמָשָׁן אַוְיִפְּן גַּעַלְט, אַנְשָׁטָאָט
מִעַן פָּאַלְזָאָז זַרְחִילָה מִמְּשָׁאָרָן אַוְיִפְּן גַּעַלְט.

דָרְרָוִף זַאָגָן דָעֵר חַוְּבָתָן הַלְּבָבָות אַזְיַי דָעֵר מְעַנְטָשָׁן
וְאָס לְעַדְנָט גַּוְט דִּי סְוִגָּאָ פָּוּ בְּטַחְוֹן וְוַיְסָן הַאַבְּן אַזְיַי
רִיזְעָגָן תְּוֻלָּת דָרְפָּוּן, וְוַילְן דִּי בְּטַחְוֹן גַּיְתָּ אַזְיַי
דָאָס גַּעַלְט זַאָל נִשְׁתַּט זַיְהַן מִפְרִיד צּוֹוְשָׁן אַים מִיטָּן
אַוְיִבְּרָשָׁטָן.

פָּאַרְוּאָס טַאַקָּע? וְוַילְן וְוַעַסְטָל עַדְרָנְעָן
בְּטַחְוֹן, וְוַיְאָזִי צָו אַבְּקוֹזְן דָאָס עַנְנִין פָּוּ גַּעַלְט רִיכְטָגָן
וְוַעַסְטָוּנָן הַאַבְּן אַסְאָק גַּעַלְט אַזְיַי דָעֵם גַּעַלְט וְוַעַט

נִשְׁתַּט גְּרוֹם זַיְהַן אָזְיַי דָו זַאָלַסְטָז זַיְהַן אַפְּגַּעַטְיִילִיט פָּוּ
הַשִּׁיאַת, וְוַילְן דָו וְוַעַסְטָ שְׁפִירָן אָזְיַי אַזְיַי אַ פְּקָדוֹן
אוֹן דָו בִּיסְטָ נְאָר דָעֵר שָׁמָר דָרְרוֹף.

וְוַיְפִילְמַעְרָט בְּטַחְוֹן; אַלְסְ רִיכְטִיגְעָר אַזְיַי
דָעַרְ בְּלִיק אַוְחֵד גַּעַלְט

אַבְּעַר הַיּוֹת דָאָס אַזְיַי אַגְּרוֹיסָעָ מְדִירִיגָה אָוְן סִיאַזְיַי

תְּכוּן תְּפִלְתִּי לְפָנִיךְ; מַתְּפִלְלֵל זַיְהַן אַוְחֵד אַיִּז גַּעַלְט

וְאָס דְּרוֹכְדָּעָם קָעַן מִעַן זַיְהַן 'מוֹחַ שְׁלִיטָה עַל הַלְּבָן', אָוְן
אָז דָאָס הָאָרֶץ זַאָל קָעַנְעָן וְוַעַרְן אַיְבָּרוּגְעָנוּמָעַן צָו

דָעַרְדְּבָשְׁעַדְאָרְפִּנְשְׁטָ אַנוֹזְעָרָעָ עַצְוֹת...
נָאָךְ דָי אַלְעַלְהָ קְדָמוֹת, פְּאַרְשְׁטִיטִיט אַזְיַי וְוַיְוַיכְּטִיגָּ

לְעַלְיָה

תְּהִנְנָה עַיְלָה בְּרִיחָה בְּעִילָם שָׁמָן

פְּטָרָן סְדָר בְּרָאַשְׁיַת

אבל אובייב איד האט בטוחן, קען ער זיך דערען
נאר א שטייל ציטט, או ער האט נישט געהאט די
אייריגע הוצאות פון צבעראכענען אוון פאראליירענען
זאכן. אודאי איז דאס נישט אלעלמאָל פונקט איזו, אבל
דער דערען איז לאַלעלמאָל אמת או מיט בטוחן קען א
מענטש צובייטליך באַמְּרוּק או ער דאָרָך נישט האָבן
אוויפיל געלט, דער רובושׂע העלפֿט אים אויף אַנדערע
אַופֿנים.

מתפלל זיין פֿאַר די צְרָכִים; נִישְׁטַ פֿאַרְן גַּעַלְט

א איד מיט בטחון קען אַנְהָבוֹן שפֿרִין אַ מעַן
וּוַיְצִוֵּי צְדִיקִים הַאֲבָן גַּעֲשִׁיפְּרִיט: אַיִן מִינּוֹת, וּוְעַד
זָאָגֶט אָז דִּי גַּעַלְטַמּוֹ זַיִן דִּי אַמְצָעִי צָו מִין יְשֻׁועָה?!
וּוְעַד זָאָגֶט אָז אַיךְ דָּאָרְפַּכְּלַל הַאֲבָן דִּסְאָרְטַס אַמְצָעִי?
אוּבָד דָּעַר רַבּוֹשָׁע' הַאֲסִט מִיךְ גַּעֲגַבְּן דָאָס גַּעַלְטַמּוֹ,
אָז עַס אַנְגַּמְמַעַן אָזְן כַּיְוּעַל טָוּן דָּעַרְמַיִּיט מִצְוֹת
וּמִעְשִׂים טוֹבִים. אַבָּעָד דָּאָס מִינִּיט לֹאַ דּוֹקָא אָז כְּדָאָרְפַּ
אלְעַמְּאַל מַתְּפַלְּפַל זַיִן צָו הַאֲבָן דּוֹקָא גַּעַלְטַמּוֹ!

אזֶה מעונש מactus זיך דעת חשבון: עס פעלט
בישט איסס צו ויין מוטשן דעת אויבערשרטען: געבע מיר
אכטיל מערכ געלט... וויל' כבן פאריזעכערט איז ער
גיטן מיך געבען אלע מאניינ זיכרין: דער רבועש"ע האט
דאך שווין מבטיח געווען יונטן לחם לכל בשר כי לעולם
חסדיו, נאר מידאך אויך טוונ דעם חלק פון תפללה, וואס
דאך באווארעט איז סייאל טאקע קומען די השפעה.
עדערבער בין איך אודאי מתפלל איז ער צאל מיך ונבען
מיינע זרכטס איפיך וועלכע אופון ער וויל, כדי איך
זאל קענען אים ריכטיג דינגען, אבער לאו דוקא איז די
השפעה מזוין געלט; אמאלץ איז עס דורך געלט, אונ
אמאלץ איז עס דורך אנדערען ווען וויאזוי דער רבועש"ע
פירט איז סייאל אראפקומען פון הימל.

בטעון קען בפועל אינשפארן די קאסטן

ס'אי געוען צדיקים וואס האבן געהאט ד' כוחות
הנפש נישט צו דארפן שלאפען איזויפיל שעוט בעינאכט,
וילוי זי' האבן ממש יונק געוען פון ויעיר בטחון און
דאס האט זי' געאגען ד' כוחות, וקי' ה' יחליפו כת! דאס
עלבלע קען זיין בי' איד ואס לעבעט מיט בטחון און
עד גיטין אירין אין א' בחינה פון 'צדיק אוכל לשבוע
פמושו, די בטחון טוט אם זטיגן און ברונגגען און ער
אל באמות גישט דארפן האבן איזויפיל הויאוות. דער
מענטש וועט זיך טראפען או די גראסער ארדער קאָסטט
איכח ריליגער, ציליך אַרְשִׁידּוּטָעַטְבָּן, ווֹדוֹמָה.

ווען א געונעליכער מענטש מאקט זיך א חשבון פון
יינע הוצאות אויפין חדש, לייגט ער אריין א געוויסע
סכום ואס ס'גייט אים קאסטען פאר איברגיע הוצאות
זאקס קומען עלמאָל אונגעראַ, צב.ש. אַקְעַן צעבעען
ץין, מידאָרף רענאנּוֹרין דאס הוין, און אַזְוִי וווײַטער
עניליכע הוצאות ואס פֿאַסְטְּרִין יעדן חדש, און מהאט
ישיט געראָכֶט דערפּון בעפּאָר. דער מענטש רעכנט
אַס אַריין איין זיין בוּדְזְשָׁעַט ווַיֵּיל מִדְאָרְפַּךְ דָּאָךְ זַיִן
עַלְאַלְאַסְטִישָׁן.

אַמְתָּדִיג שְׁפִידָן דָּעַם גַּעֲפֵל פָּוּ בְּתוּחָן.
אֶבְעָר סִיאִז דָּא אַיִן אַזְּר וְאַס יַעֲדָעַר קָעַן אַנְהוֹיָבָן
דָּעַרְמָטָן, כְּדֵי זַיך צָו מְרוֹגִיל זַיְינָן מִיטָּן דִּי רִיכְטִיגָּעָן הָרְגָּשָׁה
פָּוּ בְּתוּחָן. דָּאָס אַיִן דָּעַר עַנְּן, אַז דָּעַר מְעַנְּשָׁת זָאַל
נוֹשֶׁת גַּעֲבָן קַיְיָן עַצְוֹת פָּאָרִין רַבּוֹשָׁעַן, וּוֹאָזָוּ עַר וּלְ
גַּעֲהָאָלְפָן וּוֹעֲדוֹן, אַזְּנָע זָאַל נִשְׁתָּבְעַן דּוֹקָא אַוְיָף
גַּעֲלָתָן.

ווען איד קומט מותפלל זיין זאל דאס זיין מיט
דער מהשבה איז ער וויסט נישט די ריכטיגע מהלך
און ער וויסט נישט וועלכע סארט אונפן סְפּוּעַס זיין
גוט פאר אים. ער וויסט איזיפיל איז דען דובשע קען
אימ העלפן אויף איזיפיל וועגן, און ער פאללאזט זיך
אויף הש"ת איז דער אויבערשטער וועט אים שווין פירן
אויף בעסטען וועג וואס קען זיין. דעריכער איך ער
אלעלמאָל מותפלל איז ער זאָל זוכה זיין צו טוב הנגלייה,
אן געבען עצות פאָרִין אויבערשטיין ויאָזוי די ישועה זאָל
קומווען.

נישט אַלעמאָל איז געלט די יושאָה

ווען מײַעט פון די מעשיות פון פרײַדיגע צדיקין
ווײַ שטאָריך זיַּה האָבן דאס ממאָס געווען, איז דא אײַן
חלק אויף למעשה וואָס יעדער מענטש קען נאַכטּוֹן,
אוֹ ווען ער איז מתפלֶל אוֹ דער רבושׂ עַזְלָאַים געַבָּן
זונעַ צרכִים, זאָל ער נוּשֵׁת בעטּון דוקאַ אוּפַּגְעַלְטַן, נאָר
ער זאָל מתפלֶל זוּן אַז השִׁיחַת זאָל אַים העלְפָן אָנוֹ שִׁיחַן
וּאָסְמַדְאָרְפַּת האָבן, אָן סַיאַיְלָאַ דוקאַ אָמֵר קעַנְעַן
באַקְמוּן אָנוֹנְעַרְעַ צְרִיכִים בְּלוּיְדַרְקַעְלַטְן!

ליצנותה דעבודה זהה; אַ וַיַּרְקֹזָאמָע מִיטֵּל קָעָגָן דָּעַם יִצְרָפָן תָּאוֹת מִמוֹן

פון אַדְרֶבֶר שָׁבְּקוֹדֶשֶׁה, וַיְיִלְמֹד אַתְּ קָלִינְגַּע לִיצְנָוֶת קָעֵן
מֵעַן אַעֲוּקְשָׁטוֹפָן אַזְוִיפִּל יְרָאָת שְׁמִים. לִיצְנָוֶת אַחַת
דוֹחָה מֵהַחֲוֹתָה, צוֹלֵב דָּעַם וְאַסְטָמָקָה אַרְבָּעַט
גַּלְיִיךְ אַיְפִּין הָאָרֶץ – נִישְׁתַּחַווּ דָּרָךְ דָּעַם אֲנוֹ נִשְׁתַּחַווּ דָּרָךְ
פֻעַּוּלָתָן, נָאָר סָאַיזְוִי אַשְׁאָרָט קָאָטָן וְאַסְטָמָקָה אַרְבָּיִן
בְּלִיעַ שְׁנָעַל גַּרְאָד אַיִן הָאָרֶץ. עַס אַרְבָּעַט אַוִּיפְדָּע
סַעְקָנוּדָע גַּאֲרָשְׁטָאַרְקָן.

בעריבער קען איין ליצנות אַוועקשטוףן מאָן
תוכחות פון ערליךיט, וויל דִי מאה תוכחות אַרבעטען
יאָ אַופֵן פון מַה שְׁלִיט עַל הַלְּבָבָן; דער מענטש
הערט נאָך אֶדְרָבּ מַסְרָר אָנוֹ נאָך אֶדְרָבּ יְרָאָת שְׁמָם, בַּיִּ
סָגִיט אַרְעִין אַין זַיִן הָאָרֶץ. אַבָּעָר לִיצְנָות שְׁטוּפָת דָּאָס
אַלְעָס אַוּעָק, ווַיְיַלְלֵי לִיצְנָות אַיז אַהֲנָטָל ווְאָס קֻומָּת
גַּלְיִיךְ אַן טִיף אַין הָאָרֶץ. צְדִיקִים הָאָבָן דַּעֲרָפָר זַיְעָר
מַהְיָר גַּעֲוָונָן אַז מִיאָזָל זַיךְ גַּאֲרָ שְׁטָאָרָק מַרְחָק זַיִן
כְּמַתְ�חוֹי קַשְׁת פָּוּן אַלְעָס לְאַכְטָן פָּוּן דְּבָרִים רַוְחָנִים
אַדְעָר ערליךע אַידָן.

**ליצנותא דעבדה זורה העלפט
אַפְצָוּשָׁלָגָן דִי תָאוֹה פָוּנָ גַעַלְט**

הארץ אויך דאס הארץ זאל נתעורר ווערטן.

ונגדען איז דא אן אנדערע מHAL פון יאר
הפעולות משכים הלבבות, ווי מיהאטע גערעדט איז
ו- פריעדרדייג שיעורדים, איז דורך טון עשיית פון געבן
געטל פאר צדקה אנדער פאר די צרכיו הבית מיט א
ויאזיגקייט, קען מען פועלין אויפין הארץ או סייאל
וישט זיין אויז אודוק אין געלט.

אֲבָעֵד גַּוּנוּנֶלְקָדָר עֲבֹתָן דִּי זַאֲכָן בְּלוּזָה בְּדוּרָאָכוֹהָ. סִי דַעַר חַלְקָפָן אַגְּפִילָן דַעַם מַהָּ, דַאֲרָף מַעַן לְעָרְגָּעָן אָנוּ זַיְדָה דְרָמָאנָעָן נַאֲכָמָאל אָנוּ נַאֲכָמָאל, אָנוּ זַיְוִילָה מַעַן פָּאוֹרָעָסֶט סְכָרְדָּעָם אַמְתָּה. אָנוּ סִי דַעַר חַלְקָפָן טֻוּן פְּעָלוֹת, דַאֲרָף מַעַן נַאֲכָנָאנְד גַּעֲבָן צְדָקָה אָנוּ מַפְזָר זַיְן מְמוֹנוֹן זָוִיסְרִיְּסָן דִּי תָּאוֹתָמָמָן. מַדַּאֲרָף עַסְאָךְ הַאֲרָעוּעָע, לְעָרְגָּעָן אָנוּ וּסְקָן זַיְן מִטְּ פְּעָלוֹת, בֵּין סְגִיטָה אַרְיָין אַין הָאָרֶץ, אָנוּ נַאֲכָדָם דַאֲרָף מַעַן וַיְוִיתָר אַלְעָמָאל מַשְׁיקָ זַיְן, כְּדִי אָז דִּי הַשְּׁפָעָה זָאָל בְּלִיבָּן.

ליצנות פָּרֶט אַרְיִן גְּרָאֵד אַיִן הָאָרֶץ

אֲבָעֵד לִצְנֹות הָאָתָא מַוְרָאִידִין כֵּה, אֶזְעָס פְּלִיעָע
אֶגְלִיךְ אֲרִין טִיף אַנְיָה אָרֶץ. עַס גַּעֲדוּירָעַט מַמְשָׁ
שַׁעַקְוּנְדָעַס אֶזְעָס לִצְנֹות זָאַל וְזָקָן קְלֻעָּבָן אַוְיָפְן הָאָרֶץ
אוֹן עַס בְּלִיבְטַ דְּאַרְטַס אַרְיָינְגַעַעַט.

עד רפה איז טאָקע אַזוי געפערליך צו מאָכוּן ליצנות

לצנות פון עבדה זהה אין אמזה
ס'אי דא נאך א מהליך וויאזוי א מענטשע קען זיך
טווישן, אז זיין האָרֶץ אַזְלִיך זיך נוישט שפֿרַן אַזְוַי שְׁטַאָרֵק
אנגנעוועין אין געלַעַן. דאס איז די עזה פון לְזִגְנוֹתָא
געבערָה זונַה.

וְיֵדֶר אַבָּן גָּלְעָלָנֶט פָּוּן סְפָּהָקָה, אִיז דִּי תָּאוֹת
הַמְּמוֹן מִשְׁ דִּי צָלְבָּע יִצְּרָא הַרְעָ פָּוּן עֲבוֹדָה זָהָר, אָנוּ
וּוְלָכְדָּא אָזָּא אַרְבָּעָט צָו מְבָטָל זַיְן עֲבוֹדָה זָהָר? אַזְגָּן אָנוּ
חוּלְלָא כָּל לִצְגּוֹתָא אָסִירָא בָּר מְלִיצְגּוֹתָא דַּעֲבוֹדָה זָהָר.

עם שטיט פונעם אַדְ"ה קָח (סידור האיטייל הל' דרכ ארכ' גזע)
 (ג) אז נישט בלוי' מעג' מען מאכן ליזנוט פון ערובה
 זורה, נאר סייא' אַגּוּסֶעֶט מזורה צו מאכן ליזנוט דערפּוֹן;
 בעין ה פֿאַקְנִיט אַזְיךְ האגּוֹן רַבִּי יַעֲנֵת אַיְבְּשִׁיךְ צְלִיל
 להלכה (ארים ותומם סמן דס' סק"ד) ליגבי אַדְיַין וואס מהאט
 אים אַיְפְּגַעַנוּמען בלוי' צוֹלְבִּיגְ גַּעַלְבִּיגְ, אַז סייא' מותר צו
 מאכן ליזנוט פון אים, ומיל דאס וערטר אַזְיךְ אַגְּנַעַרְפּוֹן
 אַזְיוֹן ערובה זורה 'אליה' כספ'.

אֶלְעָנְדַעַרְעַ מִתְלָעֵן גָּדוֹיָעָרַן לְאָנְגַּ בֵּיז זַיִי הַעֲלָפָן

די פשוטע סיבה פארוואס סייז וויכטיג צו מאכן
לייזנות פון עבודה זורה איי, וויל בדרכ' כל האט דעד
מענטגנש נישט קיין וועז וויאזוי צו משפייע זיין גלייך
צו זיין הארץ, ער האט נישט קיין גראדע הענטל צו
אנקאנפן אונ טוישין זיין הארט.

אויב אָ מענטש וויל זיך טוישן זיין הארץ, איז דא

בAckomuan נישט אונזערע צרכים דורך געלט נאר דורך
עם אויבערשטן!

ווען מיגיט נאכדעם אַרְיָין אַין שול אָון מֵהָעֶד
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זָגַט אָז עַד וַיַּלְעֲבֹר עַזְבָּה הַלְּבָבוֹת
שַׁעַר הַבְּתוֹחוֹן וַיַּלְעַל דָּאָס אַין אֶגְטָה סָגוֹלה צוֹ בָּאַקְמוּעָן
אַסָּאָק גַּעַלְלָט... דַּעַמְּאַלְט שָׁאַקְלָט דַּעַר בָּל בְּתוֹחוֹן זִין
אַפְּמִיט רְחָמָנוֹת אָוֹן טְרָאָכָט: דַּעַר אוּבְּרַעַשְׁטָעָר זָאָל
אַיִם הַעַלְפָן אָז עַרְגַּעַז וָאוֹ, אַינְגִּימְלָן לְעַרְגְּעָן דֻּעַם שָׂעַר
בְּתוֹחוֹן, זָאַלְסָטוֹ אַנְגְּהִיבָן כָּאָפָן דַּי טִיפָּע טָעוֹת וָאוֹ
לִיעְבָּטְסָוּ: הַשִּׁיחַת זָאָל הַעַלְפָן אָז דוֹ זָאַלְסָטוֹקָעָ
אַקְמוּעָן דַּי אַמְּתָע בְּתוֹחוֹן צוֹ פָּאַרְשָׁתִינוֹן זָאָג גַּעַלְט קָעָן
אַרְגְּנִישָׁת הַעַלְפָן, אָוֹן אַנוּזָּעָר צָרִיכִים בָּאַקְמוּעָן מִיר פָּוּן
שִׁיחַת, וְהָרְבָה דָּרְכִים לְמַקוּם.

וואס העלפט אים דאס געלט?!

די אומג'ליקלייט פון דעם בעל ממון

מ"דארך זיך פשוט מותבונן זיין אין דעם חולקן צוישן איניגער ואס איז שmorph בלחוקן און א בעל מומן.
kok אונדי צויזי מענטשין! דער ערשטער איז פרייליך און
האט א תענוג און דער צויזייטער איז איזוי אומגלאליקיך.
וויל געלט ברעננט גיטש קיין שם צופרידינהיט, בלוייז
ווען דער מענטשן האט בטהו איז ער אמרדייג צופרידן,
אייזה עשיר השמח בלחוקן.

ווען מיטראקט אריין אין די זאכן, ארבעט דאס אויפין הארץ און דער מענטש באקומט די טיפע הבנה אונן הרגשה און געלט קען אים ארגנישט העלפּן: מיר

געוואָלְדִּיגַּע וועֶרד. דעריבער דאָרָף מעָן טאָקָע, לעומת זו, זיך חווין אַין מֵה אָונֵן טוֹן פֿעוּלָת נִישְׁתָּצָו. זיין אַזְוִי אַדְוק אַין גַּעֲלָת, אַכְּבָר דָּאָס בְּעַסְטָע מִיטָּל אַין דַּי עַצְּבָה פּוֹן לִיצְנָותָא דַּעֲבוֹדָה זָהָה, זיך אַפְּלָאָכוּן אַון אַפְּשָׁפְּעָטָן פּוֹן דַּי מַחְשָׁבָות עַבְודָה זָהָה וּוֹאָס לִיגְט אַין תְּחֻוֹתָמָן. דַּי לִיצְנָות אַרְבָּעָט גַּלְיכַּן אַגְּזָקוּמוּן צָום האָרֶץ!

דער אופן פון ליזנואָדעַזְעַזְעַט צו
געטל איז צו זען און באָמֶרְדָּקָן וַיְאִזְׁהַבְּ מַעֲנְשָׁתָן וְאָסְ
זענען געווען דָּבָוק בְּלָבָם צו תְּאוֹתָה מִמּוֹן הַאָטָזְזָה
געטל נְעַבְּדָעָךְ אַרְיִינְגְּפָערְטָה אַין הַהֵם אַרְיִיןְ
עד קָוְקָזְזִיסְטָה, מִידָּצָרָה עַס אַפְּילְיוֹ נְשִׁתְמָסְבֵּר זַיְן,
מִבְּאַטְרָאָכְטָה דָּס מִיטָּא בְּעַטְוּדָן שְׁמִיכְיָלָה, קָוְקָזְעַבְּדָעָךְ

כך הוא המדה; די וועג צו קדושה גייט דורך א מדבר פון נסיאנות

עדארפט דורךין אנטזומען קיין אַרץ ישראָל, אוּ. עוונען פְּלַאֲג אַנְגַּעַפְלַט מיטי די גַּרְעַסְטוּעַ קְלִיפָּות. ווי. יְעַטְתָּאָקָע אֶזְאיָנְשָׁטָא דָאָרְטָקְיִינְשָׁוּם לעַבְהַאְפָט, יְדַעַגְתָּ קִינְמָאָל נִשְׁטָא, אָנוֹ סְאיָן אַמְּקָם פָּוּן דְּשִׁים עַקְרִיבִים. ווען אַידָּן זְעַנְעַן גַּעַנְגַּעַן אוּפִין וועג קִינְיָן אוֹרֶץ ישראָל האָבָן זַי גַּעַדְאָרְפַּט דורךין אַט דָעַם מְקוּם טוֹמָאה, אָנוֹ דָקָא דָאָרְטָקְיִינְשָׁוּם דַּי הַשְּׁרָאָת שְׁכִינָה דָוָרָד די עַנְיָה הַכְּבוּד אָנוֹ דָעַם.

די אלע נסיניות וואס אידן האבן געהאט אין דעם
הדרבר, האט געהאט אַ ציל ווי איפצחאָרבין צו דער
קוזדשה פון ארץ ישראל. די טעכניישׁ שועריגיקיטין
עאַזער געווען בלוי אַ מיטל ווייזי זיין זאלן דורcordעם
אַזבקומען צו דער מדירגה פון אוכלי המן! וויל אַמענטשׁ
קען נישט דעראגיריכן צו זיין פון די אוכלי המן אויב ער
יזיז יישט אַרבּער געאנגןען אַ מיטבר. מועערטן אַן אוכלי
דוקאָ ווען מיגיטס וווך אַ פלאָז ואָו סְאיָן גישטאָ
סְאיָן עסן, מִוּוִיסְטַ נִישְׁטָאָ קִין מַהְלָ, מַעַן גִּיט אַרְבּיבָעֶר
סְיוּוֹת, מִוּוִיסְטַ נִישְׁטָ וְאָסָ צוּ טָן, אָנוּ מַדְאָוָונָן צָום
בְּבוּשָׁע. דַּעֲמָלֶט וּוּעַט מַעַן צָום סְוףּ וּוּרְעַן גַּעַהְלִילְגַּט
וּוּן אַפְּגָעָה בָּוּבָן!

דרכם של מכאן ואנו היכר

דאָס אַרבעט אָזוי בי' יעדן אִינציַגְן אַיד, סָאַיז נִישְׁתָּאַךְ
 קְזִין וַיֵּצֵא מַמְּכָלֶה כִּי צוֹ קְעַנְעַן אַנְקוּמוּמָעַן צוֹ סִיּוּ וּעֲלָכָע
 זָהָרְדִּיגָּה, דָּאַרְפְּסָטוֹ קָדוּם גָּוט דָּרוֹקָאכָעָרָן דָּעַם וּוְעַג,
 אַרְפְּאָלָן אָנוֹ זִיךְ אַוְיְהָבָן, נַאֲכָמָאָל אָנוֹ נַאֲכָמָאָל!

די אַלְעַל דָּוּרְכְּפָעַלְעָרָה האָנוֹ מַהְלָן, וּוְיִילְלָגְדָּעַ

וילוייל ומילענדן די מ"ב מסעות אין פרשת מסע, עצמן נישט אז סייז דארט געווען מלחמותה. הערטט שפערתער האט זיך אונגעהייבן די תקופה פון די מלחותה; צערערתער מלחתה סייזו וועגן בערר היידן, און דערנאנך די מלחותה מיט די לייא מלכיט אריינוקומונדייג קיין איז שראאל. ווועדראום בעי די מ"ב מסעת איז מען פשטו אונגעאנגען פון איןין פלאז צום אנדערן. ויסען מדיבן גד בעלטן דבלטימן, א.א.ן.

וזગט אבער דער שfat אמרת אז יעדע זיסטעו ויזהו איז
גונישט געוען איזוי פשוט, סייז געוען געוען אַ גאנצע
טרחא. בי יעדע נסעה האט מען געדארפט זיך איפיה'ין
מייט אַלע פעליך און זעקליך, מיט די קלינע קינדרער,
און גיין צום קומענדינן פלאץ. דאס איז לגמורו נישט קיין
לייכטע איזך. יעדער וויסט וואס דאס מאינט גוין פון איזין
פלאץ צום צווייטן מיט אַ גאנצע משפה וועמען מידאראָפ
אייניפאָגן, בעשית איניעו וויאט און דער צוועיטער שרײַט,
אונ פולצ'ים דערמאָנט מען זיך אַ מהאָט עפֿעס פֿאָרגעטען
וְזִבְחֹוּנְתֶּם

די תורה רעדת וועגן איזעלכע סארט מלחהות! מ'מיינט נישט דוקא מלחהות מיט די אומותה העולם אין אַ דומות פון גויפט, נאר די תורה זאגט אונז אַז, ווען אַ מענטש וויל אונקמען זיך דער קושטה, דאָרכּ ער צווערטש דורךיבנִי אַסאָך טאנציגיעס אַונְיעדָס מאָל וווען זיין גאנפּ ווען אַבערגעשטערגעט. מֵקען נישט זיין דאָ אַייד דער וועטל במנוחה, וויל אַגאנצֶן צייט דארף מען זיך קריינִיגן. מײַן די קילפּונַט.

העדריבער, יעדעס מאָל ווען אַ מענטש פרויבור
 אַנְצּוּקּוּמָן צו אַ פרישע פֿלאָץ אַין עֲבוֹדָה הִ; יעדעס מאָל
 ווען אַיד וויל זיך אַראָפְשָׁטְעֵל מִיטַּסְדָּות בַּיִת עֲנוּנִים
 פֿון סּוֹר מֶרְעָג, אַדְעָר בַּיִת עֲנוּנִים פֿון עַשְׂתָּוֹב, ווּעַט עַד
 זיך גַּעוּנְגַּלְדְּ דַּאֲרָפְן מַוְתְּשָׁן גַּיְינְדָּג אַוְיפְּן וְועַג צו זַיִן
 פְּרוֹיוֹאַטְעָ אַרְץ יִשְׂרָאֵל, אָוֹן דַּי סִיבָה דַּעֲרָצָו אַיז וְוַיְיל דוֹ
 קְרִיגְסְּטַזְקִידְמִיט דַּי אַלְעָ כּוֹחוֹת הַטוּמָה אָוֹן דוֹ בְּרַעֲנֶגֶט
 אַרְאיִין אַלְקוֹת אַין דַּעַר וּוּלְטַל!

מדבר

דער אוֹר הַחִיִּים הַק' אֲנָה יְבִרְשֵׁת מִסְעִי בְּרֻעָנֶגֶט וְאָס
סְשִׁיטִיָּת אֵין זֹהָר הַק' אֵז דַעַר מִדְבָּר וְוֹא אִידָן הַאֲבוֹן

דער חיזוק פאר יעדן איד פון די מ"ב מסעות

ווען מירעדט וועגן די גרייסע טוגיא פון מניעות אין
עבירותה, איי דא איסודת־יגע שטיקל אין ספה"ק שפט
אמות (מעני ההיי), בי די פרשה פון די מ"ב מסעות, ואס
אידישע קינדער זונגען גענאנגען אין מדבר, אונן אלע
ספרים תה' אַזָּגָן אוֹזְקָהִינְטֶגְּיִיטִים יעדער אַיד אַרְיבְּכָעֵד
די מלך מלכי מלכים דרבאות זיין לאצ'ו.

אֶזְגָּד דָּעַר שִׁפְט אֶמֶת בְּלִשְׁנָה: קַנְתּוּ כָּל הַמְּסֻעֹת לְהַזְּעֵע
 לְעֵם ה' - דִּי תְּרוּהָה הַק' הַזְּעֵע גַּעֲשָׂרְבִּין אַלְעַז מְסֻעָּת כָּדי
 צָו מוֹדִיעַ זַיִן פְּאַר אַדְּן. כִּי כָל עֲבוֹד ה' לֹא יְפֹל בָּעוֹלָה
 מִכְלָה הַבְּנִילָה שִׁישׁ לו - אֵם מְעַנוּשׁ וְאֵס וְלִידְעָן דַּעַם
 אַיְיבָּרְשָׁעַן אַגְּלָנִים נְיִשְׁתָּו וְעַרְן צְבָעַרְאָקָן אָגְנָפָאלָן בֵּי זַיִן
 פָּוּזִי אַלְטָע וְלִילָּו וְאַמְּצָר וְגַזְוָן אַרְגְּזָבָר.

כ' כ' הוא המדה להיות עליה וורד – וויל אן א'
מלחמה איז דאס דער סדר, איז אמאלא איז מען מזליך און
אמאלא איז מען נישט מצליה אבער מיררכויט נאכטנאאל.
ומבל מנונה השהיינו חור אריה מלחה – נצגדען וואס
מייאטא עגעהאט אַ שטילל הצלחה, מהאט דערגריכט
אביסל מנונה נאך אל מלחהה. התחליל מלחהה אחרית –
היבט זיך או נאך אַ מלחהמן.

וכו עלולם יסייעו ויהנו ויסעו ויהנו - דאס גיטי
אוין אינייבר, יעדעס מאל ואס מען האט זיך ענדליך
אפרעדרותס פון א מלחהמה, דארף מען נאכדעם גיזי וויטטער
זו א פרישע מלחהמה. כמו שמשובב לובו מחליל אל חיל שאין
להם מנוחה לעובדי ה' שעיל זה גבראו לחולום מלחמותה ה'
און עריכער איד האט קיינמאל נישט קיין מנוחה, וויל
ודערפראר איז ער באשפאנן גועזערן. זו להומין איז די
הייליגע מלחמה. ובוזאי מלחותה שיוי לביל ישראל היי
דברים הנוגעים לכל הבראה, אלעס וואס די איזין זונגען
דעמאטס אדריכער איז געווונעונג פאר די גאנצע בראה,
ומטען זה גמא כל פרט לאפ' מה שהאט.

**אנצוקומען צו דער קדושה דארפ מען
דורכגיגיו אסאָר עגמת נפש**

דער שפַת אָמֵת שְׁמוּעֶת דָא אוֹיס דעם לִימֹוד פָוָן
די מִבְּמִסּוּת אָז יַעֲדָר אֵיד דָאָרְךָ שְׁטוּנְדִיגָא אַדוֹרְכָגִין
מלְחָמֹות אַין לעַבָן, אָנוּ לְכָאָרוֹה דָאָרְךָ מַעַן דָאָס פָּאָרְשָׁטְיַין,

פִּתְחוֹם וּרְעַמֵּס אֵין גָּעוּן אֲפָאַסִּיגָּע לְעַכְיָץ פֶּאָר עֲבוֹדַת הָה

מעגלץ איז דאס געוען אינס פון די טעמי פארוואז אידין אין מצריס האבן געדארפט דורכגין דאס בעיון פיתום וערעסס, וואס די מצרים האבן צעווארפן און מהאט אצאנאנד דאס געדארפט אויביעון פונדאנסן. דאס איז געוען גוטע הכרה צו קבלת התורה, וויל אויב אַ מענטש וויל זוכה זיין צו תורה, דאיך ער זיך צוגעוואיזיגען צו ארבעטען און נאכאמאל ארבעטען. ער דאיך זיין איז סארט עבד ואס זאגט: איך טו מײַן אויגאנבע אַפְּיל וווען איך פאל דורך! אַפְּיל וווען בעין נישט מצליח היב איך אַן נאכאמאל! איך האב די סארט הכרעה און עונה איז בעין אלענמאָל גויטיס צו פורוביל און קויעעל קינמאָל נישט זאגן איז איך הער אויף צו ארבעטען!

דער שפַת אַמִת זָגֵט אֶזְעַט דער יְסֹוד הַאֲזָט דַת תּוֹרָה
אוֹנוֹ גַעַזְאַלְטַן דַעַצְיִילַן מִיטַּיְמַבְּסָעוֹתָן, אֶזְמַיר צָלָל
וּוֹיסִין 'בָּךְ הַוָּה הַמְדָה', דָאַס אַיְזַי דַוְעַג וַיְאַזְוּקְוּמָעַן
קִינְיוֹן אֶרְץ יִשְׂרָאֵל: מִידָאָרְךָ קָודֵם דַרְכָגְאַן אַלְעַל סָאַרטָן
מִסְעוֹתָן, עַלְיתָא אַן יְרִידָות, בֵיזְיַד רַבּוֹשָׁע בְּרַעַנְגַטְן דַי
גַרְוִיעַס יְשֻׁועָה אַן מַיוּעַרט אַיְפָגָהְבוֹין.

... 250 מאל, און דער תלמיד פארשטייט נאך אלס נישט... איד וויסט וויפיל ענוה און וויפיל ביטול מידארף האבן, גען געבן אַ שמייכל און זאגן: לאַמֵּיד פרובירן נאַכְמָאל... יעדער מענטש וואָס האָט די נאַטְרָלְכִּיב גואה, מירעדט נישט דאַ וועגן עפֿס אַ סְפַּעֲצִילְבָּעַ גואה, נאר פְּשֹׁטוּע גואה וואָס מיר אלע' זונען בעבורין געווארן ערמיט, וואָלט דאָק געטראָכֶן: אַיך האָב נישט קיין גויסט פָּאָר דָּוי... קומענדיזאָג מאָל העד זיך איין בעסער...

ס אין ישט זומאקט פאר דריין א געונטליכע
מעונטשן ואלט שיין פאָבריזירט אלע סארטן תירוץיז זיך
אַרוּצִיזֶדְרֵיעַן, ווילע ער ואלט געשפֿריט: אַזְקַאַב נוישט
קַיִן גַּעֲרוֹדְעַן... ווילאָגַג גַּי אַזְקַאַב דַּאַ נָאָרִישׁ מַאֲכָן אָנוֹ
פֿאָרָפְּאַטְשְׁקָעַן מַיִין צַיִיטַן, כַּהֲאָבַב נוישט בעסער וואָס צוֹן
טוֹן מִיטַּן מִיּוֹן טַאָגַן?

אווי זיאגט טאלקע דער בעל גאوه, אבער און עניין וו
פְּרִידָא הַזָּהָר גּוֹזָעָגֶת: "דָּאָס אֵיזַׂ מִין שְׁלִיחָות! אֵיךְ
אַיְרָה בְּכָל נִישְׁתָּמָעָן קִין שְׁוֹם חֲשָׁבָנוֹת. אֵיךְ גַּי
בְּלִילָי נְאַסְמָאָל אַרְבָּעָתָן אָוֹן נְאַסְמָאָל אַרְבָּעָתָן אָוֹן דָּעָר
בְּבוּשׁ" ווועט שיין ברענגן די ישועה, סְאִיזְׂנִישְׂתָּמָעָן.
תְּפִקְדִּין זַקְמִיאָש צָוִין אַינְגִּיטָּמִין.

נפילה באקומו דער מענטש און אינגעראַליכע בייטול צום דרבושע". ער איז נישט קיין בעל אהוה וואס זאגוט: "כיהאָב שווין נישט קיין גערווען, כיהאָב שווין צען מאָל פֿרְבוּרִיטֶן", נגאר ער זאגט מיט און ענהו: "איך גי' פֿרְבוּרִין אָן 11'יט מאָל בסיעתאָ דשמיאָ". אָט די התגברות טוישט איבער דאס אָונְצָע פֿאנְמִיּוֹת פֿון דעם מענטש, דוקאָ צוֹלֵב דעם וואָס ער איז געפֿאל אָזן זיך אוּפֿגעהוּין, אָזן דוקאָ צוֹלֵב דעם וואָס ער האָט פֿרְבוּרִיט מיט נאָך אַ תפְּלה אָזן מיט נאָך אַן התגברות.

די מורה אַדיגע ביטול פון ר' פרידא

мир וויסן אלי' די מעשה הוואס די גמורא דעדצ'יזלט (ערובין ב, ב) אויף' רפראיד, אז ער האט געהאט דיסבלנות צו לערבען מיט זיין תלמיד 400 מאל. בדרך כלל טווארט מען בעיקר ווועגן דעת יומגען, אז ער האט געדארפטע אואיסלערבען אוניפיל איאל, אבער באמת איי דאס נאר א קליגען חלק פון דער מעשה.

די עייר למד פון דעד מעשה איז די מחשבה און די הרגשים וועלכע זונגען דורגאנגעגען און רב פרידיאס האָרץ און מה, נאָכדעם וואָס ער האָט שוין פרובייט- 60- 70 מאל, און נאָכדעם וואָס ער האָט שוין געהאלטן בי

**באמת אין שום מניעה; די ריכטיגע בליך אויף מניעות, במשנתו פון הרה"ק בעל
מאור עיניים זי"ע**

אֲבָעֵד לְמַעֲשֵׂה הָאֵת דָּרָא אִיד גַּעֲחָתָס פְּרָאַבְלָעֵמָעַן
 מִימִיתָּא גַּוְּפָן נְקִי אֹונָן דִּי גַּנְצָעַ זָאָק אִיז גַּעוֹזָרָן
 פְּאַרְאַפְּטַשְׁקָעַט... עַר הָאֵת שְׁוִין גַּעֲדוֹוָנָטָה אַלְבָּמָטָן
 אָוֹן הַאֲלָב בַּיְחִידָה, עַר הָאֵת גַּעֲדַאְרָפְט אַוְיסְטוֹן דִּי תְּפִילִין
 אַיְינָמִינְטָן, א.א.ו. אָוֹן עַר פְּרָעָגַט זִיךְ אַלְיָהִים? אַפְּרוֹזָאָס?
 כְּבִין דָּאָק שְׁוִין אַוְיְגָעַשְׁתָּאָנָעָן פְּרִי, סְאַיז מִיד נִישְׁתָּ
 אַגְּנוּגָעָקָעָמָן לַיְכָט, אָוֹן קָוָק וְאַיזְוִי סְהָאָט זִיךְ גַּעֲנְדִּיגְטָן!
 דָּעַר יֶצֶר הַרְעָאֵת מִיךְ גַּעֲגַבָּן אֶזְאָ פְּאַדְרָדִי דָּעַם סָדָר,
 אָוֹן כְּבִין גַּעוֹזָר אַיְינָגָאנְצָן עַפְּרָאָרָן!

א צוינו עיר איד האט אַנְגָעַטָּעַל זַיִן זַיִינָר
אוֹפֶזּוֹשִׁין פֵּרִי, אָוּן ער האט אַפְּילָו מַתְּפָלְגָעַוּן אָז
ער אֶזְלָעַנְעַן אוֹפְּשִׁיטִין, אַבְּרָאַנְיִימִין דִּי נַאֲכָטָה
עַמְּמִיצָר אַפְּגַעַוְאַרְפָּן דַּמְּסִינְגָר אָזְן דִּי בַּעֲטָרִי אָזִי
אַרְגִּיסְגַּעְפָּלְן... דָּעַרְמַנְשָׂטָעַן וְעַקְטָעַן זַיִד אַרְיךָ צַוְּיִי
שְׁפָעַטָּר וְגַעֲפָלָאנְטָן אָזְן ער וְאַונְדָּעַרטָן זַיִק: אַזְוֹ טִיף
בְּנֵי אַזְגַּעַלְפָן אָזְקָהָבָאַבְּגַעַתְּשָׁרְטָה דָּעַם זַיִינָר
קְלִינְגָעַן?: אַפְּשָׁר תָּקְבִּח אַזְקָהָבָאַבְּגַעַתְּשָׁרְטָה דָּעַם קְלִינְגָעַן
צְרוּקִים גַּעַנְגַּעַן שְׁלָפְאַן?: בֵּין סִיטְשָׁעַלְטָן זַק אַרְוִיסָּד דָּעַר
אַמְּתָאָ, אָזְנָאַכְּדָעָם וְאָסָד בִּיסְטָשָׂוּן גַּעַשְּׁלָאַפְּן אָזִי דִּי
רַאֲשָׁרְגָעַן אַזְמָוְנָאַלְלָן...

אעולכע מעשיות זענען דא לאפלים ולדובטן!
יעדעם מאל נאכדען ואס אמענטש האט זיך גענומען
מייט אונרטנטקייט און געמאכט א קליארע הילטה, אונ
אנגונערטייט אליעס וואס מס'דארך, טראפעט מען זיך פלאזיט
מייט אלע סאטר מגנויות און זיין אפט קומט גאנרנייט
ארכוב פון זבר ואצצארה הילטה

ב

ס'אייז דא א לשון פון דעם אַרבּוֹנָאַלְיָול (וועב בא-פער
דדורווע, סדר מיט עעל הרסטס), וועלכער שרייביט אוייך זיך אלין,

או וווען ער איז געווען אַנטבער מקרוב למלכיות אַז שפאנגען, האט ער געהאט אַגעוואָלדיגע הרהבה מיט געלט און עשיירות, אַבער דעםאלט האט ער נוישט מהבר געווען ייִנע ספרים. הערטש שפעטער, נאָכְדָעָם וואָס מאָט אַים פֿאָרטוּבִין אָונ ער איז געלבלין בעירום בחוסר כל, דעםאלט האט ער מצחיה געווען אַין תורה אָונ געשידיבּן ייִנע ספרדים. דער אַרבּנָאָל אַיז דָאָרט מִילְיכִין לשון פֿון חז"ל: "סֹמֵר מִחְסָרָה וְהַקְתָּנִי", וווענס פֿעלט געלט און הרהבה, אַה דעםאלט קען מען זיך עזען לערבנען...

ה' גלילה מאכט בלזן או אונשטייל

זאגט דער מאור עינימן איז דאס וואס ס'שטערט דיך
אייז נישט פון דעם מצב אלליין, נאר דאס אייז דער כה
תקליפה וואס ליגט דארט בעהאלטען:

"כי באמת אין שום מניעה, ואדרבה כי בכל דבר ודבר שעובדת כמו שיתברא בערתת השם, אך מכוח הקיליפה השורה על הדבר, מכבייד על האדם עד שייחשב לו למניעה כך כי באמת אין שום מניעה שימנע את האדם מעבודות אילוקות כי היתרכן שהבורה ברוך הוא ישלח לאדם מנעה שימנעחו מעבודותיו?". – די קליפה מאנט שוער אויפין מהונטש ביז ערד טראקט אן דאס איז דאס מאנעה, אבער שבאמת איז נישטא איז איז, וויל וויאזקי קען דען זיין איז דער רבושיע זאל שיקן אן מנעה צו אפֿהאַלטן דעם עונטש פון ערבותה דה?

אלע סאָרט מניעות איז בלוייז אַ דמיין

אין ספק ק� מאור עינים (שם לב יואיל לה, ב) אין דא איסוד נפלא וויאן וויכטיג לאגבי די אלען סארט מוצבים וועלכע זונגען איד פון זיין עבורת הי; צום ביישפיל וועון דער מענטש האט נוישט קיין געלט און בלית ברירה דאראך ער ארבבעטן יוועדר אין קיין ציטי צו דינען השווי. אידער פאראקטר, ווען א מענטש האט יאָ עשירות און צוליב די עשירות אין ער אוין טרוד און סאיי ממש נישט שידיך ער ואל זיך אפגעבן מיט עבורת הי.

בדער מאור עינים איז מסביר די גמרא: 'רבי אלעוז רחמסו מחייב את העשירים און הל מהייב את העניים'. און די גמרא פאָרכ'צ'ילט דערופיך די באַקאנטע מעשה איז הל איז צוליב גוריס אַרְמִיקִיט אַרְפֿונְגֶּקְרָאָכִן אַוְיפִּין דאָך צו לעדנען תורה און דער שנני. און אויף רבי אלעוז בען רחמסו דערצ'ילט די ג'וגרא איז ער האָט געהטאָ טוינט שטעהט אויף דער יבשה און טוינט שיפן אַיִּפְּין, און ער האָט אלעס אַיבְּרָגְעָלָאָט און זיך אַרְגִּינְגְּעוֹאָרְפָּן אַיִּז תורה. פון די מעשיות לעדנען **חוֹלָאָרְטוּס** אַז קיעער איז נישט פטור פון לעדנען תורה, מידאָרכְ מיט אַשְׁטָאָרְקִיט לוחם זיין קעגנו אלע סארט מנייעות.

וזગט דער מאור עננים איז סייאז דא גוואולדייג זעומק אין די אלע סארט מצבים, וועלכלע זונגען מונען אַ מענטש פון דינען דעם אָויבערשין: "הענין הוּא, כי כל ביביגנה מאלו הוביגנות, דה ייינו המגניות שיש בעולם, הון עוני או עשירות או שאר מגניות המומען את האדם מעמודות אלקות, בכל אחת שורה קליפות שמכוחה תיזדמה לאדם למניעה". בי די אלע נזיניות וואס איז דא אויפֿי דער ועלט, סי' מצבים פון אָרִיךְמִיקְיָיט אָון סי' מצבים פון עשירות, אָנדער אַנדערע מניניות וואס האלטן אָפּ דעם מענטש פון עבדות ה, ליגט דארט אָ קליפה וואס דאס ברעננט אָ דעם מענטש זאל זיך דאכטן או ער האט בגיןעה.

ס'אי נישט פֿאַרְהָאָן קִין אַמְתָעָן מְנִיעָות

דאס היסיט איזו: דער מזב אלין, די ענויות אודער
די עשרוות, אויז בעצם נישט קיין גנייעה! אודרבא, ס'קען
דריך אפילו העלפן אין עבדות ה', נאר דאָטס אינגעוויניג,
אין דעם מזב פון ענויות אודער עשרוות, ליגט אַ קליפפה,
וועס אַ דאס ברענטג אָז זאלסט אַנקוּן יונע אַז קאיילו

א) מונשא המלך היה יושב ודורש מסוכת סנהדרין (צט. ב). מונשא האט גענוןמען פסוקים וואס לענטשן וויסון נישט די עומק דערפון אוון ער האט אפגאליכט דערפון; ער האט געפרעגעט פארוואס די פסוקים דארפין בכללו שטיין אין דער תורה, אוון מיט דעם בח היליצנות האט ער געברעגעט א גוואולדיגע קרייז אוון אפיקורוסת בי' מענטשן.

פָּרָצִילְלַט דָּאָרֶט די גִּמְדָּא אֲזַמְּנָה הַאֲטַגְּפָרְעָנוֹת:
אֲזַה הִיא לְמַשָּׁה לְכַתּוֹב וְתִמְנָע הַיּוֹתָה פָּגֵשׂ לְאַלְפִּים בְּעַשׂו.
אַזְרוֹאָס דָּאָרֶט די תּוֹרָה שָׁרִיכָּן דָּעַם פּוֹקְדָּן יְתִמְנָע
יִתְהַלֵּחַ פָּגֵשׂ לְאַלְפִּים?!? דָּאָזְזַעְעַן פּוֹן די אַגְּדוֹת של
רוֹבָּה וְאַמְּנוּשָׁה הַאֲמָנוּנְדָּרְבוּנִיָּה

פָּרוֹזָאָס האט מנשה דוקא געפֿרעהט די קשייא אויף
עם פְּסוֹק, און נישט אויף אַסָּאָק אַנדְדָּרָעָה פרשיות אין
ער תורה וואס מִקְעֵן פרעגן עניליך?!

י געשית פון מנשה המלך

זאגט ער די הסבר איי, וויל מנסה האט דאך שפערעד
תשובה געסטון, און אדרבאָ, דאס איז דאך די הוייען און
רויסעס סוד פֿאָרוֹאָס דער רבושׂע' האט געווואָלט איז
גונזה זאל קומינע אויף דער ועלט.

אווי זיאגט די גמרא אין מסכת ברכות (א) איז ישע
ונגבייא אויז געקומען מברק חולה זיין חזקי המלך און איים
יעזאגט נבייאות או ער גיטי איזווקאגין פון דער וועלט וויל
ודר האט נישט תחונה געהאטס. האט חזקי המלך געזאגט
או ער וויל נישט מוקיז זיין דיז מצחה פון פרידי ורביה וויל
דר עט ברוח הקודש או זיגיט פון אט אירוסקומען נישט
וירליכע קינדרער. אבעדר דער נבי האט איים גענטנפערט:
בכחדה כי שדי דורךמא למלה ליך? מאיז דמקפקד – איבעי לך
עמבעד, ומה דוניה קמיה קדושא ברוך הוא – לעבדך.

חוקי' האט טאקע אַגְּנוּמָן דִּי ווערטע און לומעהיז געבעוין געווואָן מנשה ואָס האט גאָר שטאַראַק געזינְדייט, בעבר שפערת הנט ער תשובה געטען. אין די ספֿרִים קְשָׁרִים או איינְס פָּונְדִּי 'בְּשֵׁי דְּרַחְמָנָא' אַיז טאקע עוועָן אַט דִּי תשובה! דער רובוש'ע האט געוואָלט אָז מיזאַל קְרוֹיסְלֶרְנָעַן פָּונְדִּמְנָה דעם כה פָּונְדִּת תשובה און תפלָה,

אוֹזְיוֹ אֵין גָּוֶרֶם מִן הַאָט זִיךְ אֲוֹסְגָּעָדֶט מִתְּעַבְּרָכָנְקִיטִי אֵין עַד הַאָט שׁוֹן אֲזַוְּפִיל מִאָלְ פֿרְוּבִּירְטִי אַוְפֿצְשָׁתִינִי פֿאַרְטָאָגָס, עַד הַאָט שׁוֹן אַזְוְיִפְּלִיל גַּעַדְאָוָונִי עַדְרָוִיפִּי, אַבְּעַדְרָסְגִּיטִּישִׂטְ, אַוְן עַדְרָטִוִּיסְ שְׂרִיבְנְדִּיגִי: אַאיְבִּיךְ דָּעַרְ בּוֹשְׁעַ וְיַלְגִּיטְשִׂטְ, אֵין גַּיְשִׂטְ..."

דער מענטש שפיטר בעי זיך: איך האָב געעדאָונט, אַיך
זאָכֶב געטוּן וואָס' כְּהָנָב גָּאוֹר גַּעֲקָעָנָט, אָוֹן דָּאָס קָוָטָז יִזְרָעֵל
לִידְךְ יְעַצֵּט, אָזְזִילְךְ כָּפָן אַזְעַלְכָּעֵן צָוּוֹי פָּעָטָש אָוֹן
זַיְזָאָל פָּאָל נָאָד עַזְגָּר וַיְיִכְּבַּן גַּעֲוָעָן פְּרִיעָר!

זענע מ'האט גאר דערליךט פון די גאנצע ברלַבָּן ווֹרְבָּה

אמאל איז אונגעראמאן מהליך איז ער גיאו אויפשטיין
פרי פאר יעך פרידי, אונ ער שטייט טאקע אויף,
אבל עבדער נאכדעם איז ער אגאנצן טאג פארמאטעדער אונ
אואדרשלאלפן. וויפיל כעס און וויפיל דורךעלעד האט
ונר געהאט יענעם טאג צוליב זיין מידקיטי? אצינד זאגט
ער מענטש: ביטש, רעדט נישט צו מיר ווען אויפשטיין
פרי די קומונדייג זוויי חדשים מינימום... כייאב שווין
שולעם געווען דעם מורהידיגן טעם... כיין געפאלן צען
ערעפעליך טיפער ווי ווען קויאלאט נישט אויפגעשטאנגען
דר.

דרע מענטש מאכט זיך דעם חשבון: אויב וואלט אידערשלאלפן וואלט איך טאקע פראפעלט דעם שייער און אאָס זאגן קרבנות פאַרין דאוועגען, אַבער כ'וואָלט כ'אַטיש יעועען אַשטיקל מענטש. געדענקטט יענעם טאג ווען ייבין אויגעהשטאגען פריע! כי האָב געוואָלט טוּן אַ גוטע אַך אַבער למעשה ביז אַיך אַגאנצַן טאג געוען אויסעד זיך, כי האָב נישט געלערטן, נישט געדאונט, נישט עמאכט קיין געלט, און זיך נישט געקענט צוֹאַמְּקָלִיבָן זוֹיך גָּרוּנִישֶׁת...

**פָּרָרוֹאֵס פּוֹנְקַט דָּעַם פְּסוֹק: 'זֶה מִנּוּ
הִתְהַפֵּלְגַּשׁ?!'**

דער מאור עינים ברעננט וואס די גمرا זאגט אין

ידי זון גיבט אונז ליכטיגקייט אוון ואראמייקיט, די זון מאכט
וואווזאקסן אונז די זון האט אסאך גוטע תקליטים, אבער א
מענטשען קען נישט קווקן גראד אויף די זון, אונ דעם וואס
אַבְשִׁיצָעָה, צ'יזָלְיָין עפּוּס אַבְשִׁיצָעָה, אַמְּסָךְ המְבָדֵל, וואס זאל
מסטעריד זיין אונ אוועקנעםען דיט שטארקע ליכט וואס די זון
לייט אַוּסִיס, וויליאם קוקט מען גלייך אויף די זון שאדרט
עס פֿאָר דעם כה הֶרְאָה פּוֹן די אוונגן.

אצינד, ווען סייאי דאָ מסך המבדיל צוישין דייר
בליטס די זון, אויז דער מסך המבדיל אַ טובעה אַנדער דאס
פֿאָרְקּוּרְטִיעַ? עס געטט אַוווק ליכטיגקייט אַעדער עס
ברעננט ליכטיגקייט??!

די תשובה אין אוזאי איז דער מסך המבדיל ברענצען
לכטיגקייט! וויל טאמערן סייאַ נישט דאָ דער מסך המבדיל,
וואָלט מען סתם פאָרברענט געוֹזאָן פון דער זונ, און
מ'זווֹאָל געהָאַט קײַן שם נזונ פון די ליכטיגקייט.
בלויַי אַכְדָּען וואָס מ'הָאַט מְצִימָצָם געוֹזָן דעם גורייסן אוֹר,
קעַן דער מענטש הנאה האָבען פון דער זונ!

**דרכטיגע דביבות בה' קען קומען בלוייז
דורך אנטבליכע מניעות**

אציג דער מאoor עינים: על אוחת כמה וכמה עבדות
ודביביות הבורא ברוך הוא, אם היה הבהירות פתחו
לפנוי, לא היה יכול להסתכל ולבווא אל הבבירות - אויב
ווזאטל געוווען אפנ פאר דיד די קלארקייט פון דבוקיות
ה', וואלסטו נישט געקבנטן קווקן אונז נישט געקענט
אנטן ועדין צום רושא"ע, וויל"סאי צופיל ליכטיגייקיט!
סואאלט געברענgett א' שבירת הכלים' פון אزا גראוסע
אוור.

צוליב דעם ברעננט דער בושע פארן מענטיש אועלכען זאכן ואקס קוקון אים אויס איזוווי מנייעות, און ווער סי'האַט שכל הייבט דאס אײַך צום ריכטיגן תכלית און ער איי דורכדעם זיך מדבר צו אויבערשטן.

אוון דער הייליגער מאור עינימ גיבט אַ דוגמא פון
אַזעלעכע אָרטע זאָקן וואָס קוקן אויס ווי מנייעות, אַבעער
בְּאַמְתָּה אִיז דְּאָס גַּעֲמָאָט צָוּמָקְרָב זַיִן אַיז צָוּמָךְ בְּבוֹשׁ^ע.
לְמַלְשֵׁל דַּי מַחְשֻׁבָּת וואָס פָּאָרְדְּרָיִיט אַז עַנְתָּשׁ דָּעַם קָאָפֶ
בְּאַילְוָן עַד גַּיִיט נִישְׁתְּקָעָנָן אַוְיסְפִּירְן דִּי זַאֲךָ, אוון אוֹזְוִי
אוֹיךְ אַילְעָא אַנדְעָרָעָט אָרטָן מַנְיָעוֹת, דְּאָס אַלְעָסָהָט דָּעַר
בְּבוֹשׁ^ע גַּעֲשִׁיקְטָן וְיַיְלָע עַד וְיַיְלָע דִּיקְמָרְקָרְבָּן צָוּ אִים!

**א' מצב פון' הבא ליטמא' איז געמאַכט
דייד או עפֿגענוּ דעם טרי!**

מי ידע יסוד טיעיטה דעת מאור עינים דעת מאמר חז"ל: הב לא לטמא פותחין לו. איבר דו זועסת אז ס'קומט רידר אונטער א זאך ואקס איי בא ליטמא, סיקוקט אויס א זאקס גיט דרכ מורהיך זיין פון עברות הי, זאלסונג ווילסן א זאמת אויז דאס פותחין לו! ס'איי א פתח אז דו אלסט קעגנען ווילס זורכדעם ארייניקומען אוון וווען גאנטער צאטס רבושען, דו מייסט איז מאיזי דיך געקומווען דאס מורהיך זיין, אבער ס'איי ווישט אהוין: פונקט פראקערטי מען היליאו יאנצין אונזיגו עפנונו פראר דיך א נוין!

בדר מאור עינים אי דארט ממשיך ואו וווען דער מעונשנש וואלאט פארטשנטאגען בעי זיין דורוכפאל או יעוץ האט מיך דער רובעיש'ו נוישט מרדק געווען, ער האט מיך עצעט גאנטער גאנמאכט! טאמער דער מענטשן וואלאט זיך מהטבון געווען או אפלילו ס'האט פאיסרט עפעס וואס טויג קינישט, שטעלטל ער זיך אווקה נאכאמאל אוון ער הייבט אין אראבעטען פונדאנסני, וויל דאס איין או וווען איים צו מקרוב זיין צום אויבערעטען. - דעםאלט קען ער זוקומען צו א

די יוש געפֿילן וואס באָהערשַן אונז דִּיְוָנוּם

הדר פראכלעטן איז נאר איז דער מענטש ווערט
יעקלאלעטן און ער הייבט אונ פאלאן נאכמער, וויל ער
וואויאקטן: בקיזו, סאיישן סיינ'ו דערנאנך, לאַמְרָה קאָטש
נידירקיגין זו די יעכטיגע סֶדֶיט התנהגות... כ'יאָב דאָק
שיין פרויברט.

ספה" במשמעותו של מילוי מקום.

• אותיות מהביבות →

הענין הוא כי כל בחינה מאלו הבחינות, דהיינו המוניות שיש בעולם, הן עניין או עשותו או שאר מוניות המוניות את האדם מעברות אלקות, וכל אחת שורה הקליפות שUMBRA יתדרמה לארם מוניה.

כי במאט אין שם מוניה, ואדרבה כי ככל דבר ודבר יש עבורה כמו שיתברר בעורת השם, אך כבוח הקלייפה השורה על הדרבר מכובד על האדם עד שייחשב לו לMONIA ו/or כי נמatta אין שם מוניה ימונע את האדם מעברות אלקות כי הוכח שחייב ברוך הוא ישלח לאדם מוניה שימנווער בעבורתו.

ירידמה בעינוי למוניה וטורה, הן שארី דביברין, הכל הוא שלוחה אצלו מאות יתריך ל'קרבי אצלו'.

והו פירוש הבא לפמ"א פותחן לו (יש א' ב') כי באמצעותה פותח שיבוכם אל הבחרות, ואם רודה האדרם ישנה כן בשבועה שבאה לידי עבירה או שהשכה רעה, יכול לבא למדינת רוח קורען אך הוא מנשך אהירין וונפל יותר.

וזה שאלמו (מדידין זט), כי מה ראה [מנשה] רדקו להקשות על זה ולא עלי שאור פרשיות שבורה ביציאת בותה. ג' נסנו (ראשית זט), כי מנה הירה יושב בראשו של דופי, לא היה למשה לכתוב ומן הירה אך העניין הוא כי מנסה קודם שעשה תשובה, והוא אומר כי יש מיציאות מסוימות בעבודת השם, אם אכן לארם אויה מנעה – פטור (עקבות ה). והחורה אמרה: והמנע פירוש, המנע הוא משליחן מנעה. אם גם ריש מנעה – היהת פלנש לאילוף, אויה הוא בקהליפות, כי באמות הווא בג' ומנסה לא היה מורה רחבה. והבן, כי באמות כל התאות וככל המחוותות הווא מפתח לעברות, כמו אמר הורה (בשאלה נ) וכי תראה לא עליונות פרושה האור דראן עליו שוכן ממנה לראות הבורות.

די מנייעות פון מנשה האט געבעגעט א' תשובה לדורות

הדר אמרת איז איז, או מונשה אלין איז טאקייע גורעטער ראי' אויך דעם מציאות איז מנויות איז נישט קיין אפּהאלט פון עבדות הי' נאכדעם ואס ער האט תשובה געסטון האט מונשה אויסיגעלערט פאר גאנץ כל ישראל איז אפּילו' נאכדעם וואס איז האט שיין געדייטן אלע עבדה זההס אויך דעד וועלט קען ער זיך ווענדן צום רbosch'ע מיטי אַ צערבראָן האָרֶץ פון אַן אַמְתָע פֿלאָץ, אַן דעד אויבערשטער גיטי אַים צוֹרִיקָנָעֲמָנוּ!

קומט אויס איז טאקייע דמג'וניט האָבען צג'עבערטונג איז טיפע עבדות הי' עם האט געברענטט אַזיך וואס קיניער וואָלט נישט געקענטן שליטים זיינַן בּלוּזַן מונשה מיט זיינַן גראָזע מונעה האט געקענטן ברענצען אַזאָה הבָה אָון דּ השגה פֿאָר אַידִישׁ קידְעָר אַין אלע דורך בי' עקבה דמשיחא, פֿאָר אלע פֿאָרוֹאָרְפָּעָנָע נשומות. וּפֿילְחִזְקָע וּעְטָה זִידָאָס געבן, זוּן זי' וועלן ויסן אַז יעדע סָאָרטָן מג'וניה וואס אַז נאר פֿאָרָהָאָן, גיטי צום סוף אַרוֹבְּרָעָנָגָע עפָס אַז ניעי אָוד, אַ טִיפְעָרָע דערעהער אַין יְמִילְכוּתָה מלכָה כל עולמיים אַז אַפְילו' אַין דּי קְלִיפָה אַין באָהָלָטן דעד רbosch'ע אַן אלעס האט אַ העכְרָן תכלית.

כי נכוון הדבר מעם האלוקים; מניעות אייז א וועגוייזער פאר אונזער עבדות ה'

געלוּתוֹ מעהלְיוֹן האָט עמיַצְעֵר זַי גוֹעֶבֶן נִישְׁתְּ גוֹטָע
איַנְפָּרָמָאַצְיָוָן; סַיאַי נִישְׁתְּ קָלָאָר דיַ סִיבָה, אֲבָעָר לְמַעַשָּׂה
טָאַפְּטָע אַר אַוְאנְטָן.

ער פרובירט ער נאָך שטוףן, אָפְשָׂר דָּאָך וּעְטָעַפְּס
וועָרָן, אֲבָעָר גָּאנְרָנִישְׁתְּ. ער שְׂקִיט אָוּטָעָר אֶשְׁוָאָגָעָר זָאָל
פְּרָבִירָן, אֲבָעָר סִיגְיָיט וּוַיְתָעַר נִישְׁתְּ. וְאָסָ פָּאָרְשָׂתִיטִיט
אָזָא מָעַנְטָשִׁין? אֲדָעָר בְּעָסָעָר גַּעֲרָבָעָט: וּוֹאָסָ דָּאָרָך אָזָא
מְעַטְשָׁס אַרְשָׁטִיטִי! אָזָאָקָעָי, 'כַּהֲבָעַמְיִינָט דָּאָס אַיִּדִי'
רִיכְתִּיגָּע זָאָך, לְמַעַשָּׂה שְׁטָעַלְטָלְזַיְך אָרוֹסִים אָזָאָי נִישְׁתְּ
דיַ פְּאַסְיָעָו שִׁידּוֹק אָרָמִין קִינְדָּן. לאָמִיר גַּיְינַן וּוַיְתָעַר צָו
עוֹסְקָו זַיְן אַינְ אַנְדָּעָר שִׁידּוֹקִים!

הש"ת וויל אוז דו זאלסט גיין אין און אנדעראן דירעקייע

בי' עבדות ה' אין נישט אנדערש; פאָרֶץ מענטש דְּקַאַט זִיךְ אָז ער דָּאָרֶף יַעֲצֵט טוֹן די סְפָּעַצְיִיפְּשָׁע זָאָךְ אַין עֲבֹדָת ה', וויל דָּאָס אַיז מַיִּין שְׁלִיחָה אָז מַזְדָּוקָא טוֹן די סְפָּאָרֶט עֲבוֹהָה. אַכְּבָּר בְּאַמְּתָה אַיז 'הַרְבָּה דְּרָכִים לְמַמּוֹת'

אודהי דארפ' יעדער איד זיין אַגְפָּעַתִּין אָוֹן יַעֲדָר
 אַיד דָּארֶפֶּר לְעָבָרְנָן אָן דָּאוּוֹנָעָן, אַכְבָּר יַעֲדָר בְּאַקְמוֹטָן
 אָן אַנְדָּעָרָע וְוָגָן וְאָסָּע דָּארֶפֶּר דָּרוֹגָיִן אַגְּזָקְמוֹעָן
 אָהָיָן! יַעֲדָר הַאָט אַנְדָּעָרָע נְפִילָתָ אַיְפָּן וּוְעָגָן,
 בְּטֻול צָמָם רְבוּשָׁע וְאָסָּע מָעֵן בְּאַקְמוֹטָן אַיְפָּן וּוְעָגָן,
 דִּי הַבָּהָא אָז 'אַלְמָלָא הַקְּבָּה' עָזָרוֹן אָנוּ יַכְלֵל לֵי וְאָסָּע מָעֵן
 דָּעַרְהָעָרט אִינְמִיטָן דִּי שְׂעוּרִיגְקִיטִין, דָּאָס אָז אַנְדָּעָרָע
 בְּיַעֲדָן!

ודעריבערעד ווען דו האסט פרוביירט צו דינען דעם
אויעברשותן אויף אין סאָרט מhalbך און דו זעהסט אָז
ס'גאייט נישט בשם אופּן, אַלְטְּסָו פֿאַרְשְׁטִין אָז דער
אויעברשטער ויל פּוֹ דיך האבו אָונְדֶּנדְרָעָן וועגן!

די ביטערע געפיל פון איבערלאָזָן די¹ כול ווענט

א פרישור יונגרמן האט איז שטארק געוואָל
בליעין בײַם לערבען אין כולַ. ווער רעדט נאָך אָז אַוִיך
זֶוּן אַשְׁת חִיל הָאָט אַלְעָן גַּעַשְׁטוּבָט, אָנוֹ מַחֲפֵלָל
גַּעַוּעַן אָז אַיר מאָן זֶוּן אַלְמִיד חַכָּם וּולְכָדָר זַיְצָט
אוֹ לְעַבְּרַת אַגְּנָץ לְעַבְּרַן.

**מנשה האט צווערטש נישט פֿאַרשטָּאנען
דעם טיפּו באַדייט פּוֹ מגִיעוֹת**

וזאגט דעד הייליגער מאור עינימ איז די טיטיש דעם פוסקן: יהומגע היהת פאלש לאיליפַּן עשי, איז און ווען דער מענטש האט אַ מניעה (מלשון מנייע) דעמאָלט זאָל ער וויסן אַ דאס אַיז בלוז אַ קליפה, אַבער באָמת קען אַס גִּרְנִישֶׁט צְרוּרִיקָהָאַלְטוֹן פֿון עֲבוֹדָה זָה. אַט די הבנה - קאַילוּ ער קען נוישט נתקרב ווערן צו השיעית צוליב זיין מצְבֵּחַ וְאַרְגְּפִינְט זִיךְ - אַיז ממש אַ קליפה, דאס אַיז אַ חַבְרוּ זוּ אַילְיפַּן עֲשֵׂי.

אַבער מנשה האט דאס נוישט פֿאַרְשְׁטָאנְעָן, אָונָה דער בְּיֻבָּעַר האט ער געפְּרָעַטס פֿאַרְוּאָס דְּאָרְפְּ שְׁטִין דער פָּסָוק, ווילְעַ ער האט נוישט משג' געווען דעם ענין פֿון מנייעות אַז: 'בְּאַמְתָּה כָּל הַתְּאוֹתָה וְכָל הַמְּחַשְׁבָּות הָוֹא מִפְתָּח לְעַבְדָּה'. מנשה האט דוקאָ געפְּרָעַטס אויר דעם פָּסָוק, צוליב דעם וויאָס ער האט נוישט פֿאַרְשְׁטָאנְעָן וְאַז אַיז פְּשַׁט פֿון די מנייעות ביַ עֲבוֹדָה זָה. ער האט געפְּרָעַטס אַז לכואָרה אָובי אַ מענטש האט מנייעות אַיז נוישט שיַיךְ אַז ער זאָל זיךְ מותגְבר זיין.

אֲפִילוֹ פָּוֹן אַזְעַם וְאָסֵת אַזְעַמָּךְ גַּעֲנִיד
אֲבָעֶר טְרָאַצְדָּעָם הָאָט הַשִּׁׁיְׁתְּ חַוְּתָּר גַּעֲוָעָן אַחֲתִירָה מוֹה
כָּסָה הַכְּבוֹד אָוָן עַד הָאָט אִים מַקְבִּל גַּעֲוָעָן בַּתְּשׁוּבָה.

מנשה האט געהאָט די גראָעטע מניעה אויף דער וועלט

או מילעלרט אַרְיָין אין דעם מצב פון מנשה בעפֿאָר
ער האָט תשובה געטו, האָט ער דאָך געהאט אַזעלעכּ
גרויסען מניעות אויף אַד דרגאָ אַז ער האָט זיך ממש נישט
געקענטן אַרְיָיסֶרְיעָן דערפּון. ווילְ דאס אַז דאָך געווען
זיין שליחות, או ער זאָל זיין אַחותאָ!
מנשה האָט נישט געהאט סתם קלִיגֿעַן מניעות,
נאר אַז געבורין געווארן מיט אַט דעם ציל, או ער
גייט נידיגן אָונֵן נאָכְלָעָם גייט ער תשובה טוֹן. דאס
הייסט אוֹ אַז אַגְּוִיסָּוּן זיך האָט ער נישט געהאט
קיין בחרה. הָגָם אוֹ דאס גייט שוֹן אַרְיָין אַז טיפֿע
סוגיאָ ווֹאָס מיר פָּאָרְשְׁטִיעָן נישט אָונֵן סִיאָז אַסְאָךְ
העכְרָפּון אוֹנוֹצָעָר השגה, סִיאָז באָמָת 'בְּכָשִׁי דְרַחְמָנָא';
אַבעָר אויף ווֹפִיל סִיאָז אָונֵן גוֹגָע אַז דאָך זיךער
אוֹ מנשה האָט געהאט זיעַר שׂוֹעֲדָע אָונֵן גרויסע
מניעות.

די צויאנג צו מניעות וואס בלאקיין דעם וועג

יעצט לאָמִיר רעדן אויף למעשה; דער מאָר עינְנָה
באלְלִיכְט אונְז דאַ מיט אַ רוחה הקדוש-דייגע אוֹ, ווייזו צוּ
באָטראָכֶן דֵי אַלְעָס סַאֲרָט מְנֻיּוֹת ווָאָס קעַן זיך מאָכָן אַין
אַ מעונְשִׁינָס לעַבְנָן, אַרְיִינְגְּרָעְכְּבָנָן אַעלְלָעָן מְנֻיּוֹת ווָאָס
קוּקְט אוֹיס פֿאָרְזָס מְעַנְטָשׁ מְשׁׂוֹן ווִי אַ וְאַונְגָּט ווָאָס מְקָעָן
ニישט דְּרִיכְן. לוֹיט זַיִן גַּעֲפִיל אָזְן זַיִן הַבָּהָא אַיִל פְּשָׁוֹט נִישְׁתָּחַ
שיְיך אַז מַזְאַל קַעַנְדָּן דַּעַנְעַן דַּעַם רְבוֹשְׁעָ אַז אַז מַצְבָּ
אַפְּילָו אַיבָּר ווּוְיל שְׁטָאָרָק.

הארץ יוניו ניגג טרומת אוק השית' מיט אונדערש, ומא נישט מגעליך אונדערש, ומה יעשה הבן שלו יחתא?

די טרערן פון אָ צעבראָכענער טַאטָע

ס'אייז דא זיעיר אַסָּאָךְ פָּאָרָוִוִיטָגֶטְעַ זָאָכְן וּלְעַלְעַלְעַל
גִּיטְיַא אַרְיַין אַזְנַבְּרַעְבָּן, צָוֵם בִּיְשִׁיפְּלִילְעַד אַזְדְּבָּה אַתְּ
בְּחַוְרְלַה וְאַזְסַס מַוְתְּשַׁעַטְזַע זִיךְיַס שְׁוֹועָרַע פְּרַאֲבְלַעְמַעְן אַזְנַבְּרַעְבָּן
נְפַשְׁת אַזְנַבְּרַעְבָּן שְׁוֹועָרְגִּיקִינְעַן אַזְנַבְּרַעְבָּן קָאנְגַּעַנְטַרְאַצְיַע. דָעַ
טָאַטְעַטְעַט פָּאָרָוִוִיטָגֶטְעַטְעַט אַזְנַבְּרַעְבָּן דָעַ מַשְׁגַּחַת וְאַטְעַט
אַיְם אַזְדַּע בְּחוֹר בְּאַלְאַגְּבָּט נִישְׁתְּ אַזְנַבְּרַעְבָּן יִשְׁבָּה,
ס'אייז נִישְׁתְּ גַּעַמְאַכְטַס פָּאָרָא אַיְם. דָעַ טָאַטְעַט בְּיִזְעַרְטַס אַזְנַבְּרַעְבָּן
אַבְּסִיל אַבְּדַע עַד וּוַיְיסְט דָעַם אַמְתָה אַזְדַּע מַשְׁגַּחַת אַזְנַבְּרַעְבָּן
נִישְׁתְּ שְׁוֹלְדִּיגְעַן, וּוַיְילְעַד, דָעַ טָאַטְעַט אַלְיַין, וּוַיְיסְט אַזְנַבְּרַעְבָּן
נִישְׁתְּ וְאַזְוֹזְיַע זִיךְיַע אַזְנַבְּרַעְבָּן זָוְעַבְעַן מִיטְןְ קִינְדְּ.

דערויליז איז אײַינער מײַז פֿאָרְצִין טָאטֵן עֲפָעָס א
שׁוֹאָכְעָדוּרְעָה יְשִׁיבָה פֿאָרְצִין בְּחוֹרָה, אֲבָעָר אִין יְעַנוּד יְשִׁיבָה
זְעַנְעַן דֶּאָסָאָק בְּחוֹרִים וְאָסָם קְוּמָעָן פָּוּן אַנְדְּבָעָרְסָאָרטָן
שְׁטִיבָּעָר, זְיִין בְּחוֹרָה וְעַטְזָה זִיךְרָאָרטָן דְּרִיעָעָן אִין נִישְׁתְּקִין
גּוֹטָעָס סְבִּיבָה, אָונְן דָּעָרְטָאָטָעְקָעְן אָפְּלִילְוָן נִישְׁתְּסָרָאָכְטָן
דָּעָרְפָּ�ן, אֲבָעָר וְאָסָם זָאָל עַר טָוּן?!?

דער טאטען ווערט איזוי צעריסן אינגעראַליך אוון ער
פרעגטס מיט טערען: קענסט מיז זאגן וחואס כ'אַזְלִיעַצְט
טוונ? דער בעחר גייט יע策ט פאלַן גאנָר שטאָראַק, זוי מיר
מסכּיר פֿאַרוֹאָס?: בלויו ווילַ דער ברושׂעַה האָט אַס
באַשְׁאָפָן מיט אַ קאָפֶן וואָס קעַן זיך נישַׁט קאנַצְעַנְטְּרִיךְ!
כַּהֲעֵר וואָס דו אַגְּסַט אָז ער דְּרִיטַי אַיבּוּ דַּי עַצְמַיגַע
ישַׁבָּה, אַבעַר וואָס אַזְלַּאֲךְ טוֹן מיט אַיסְטַּוּן!

שווין אֲפָגְעָרַדְתִּי אֶלְעָגְלָעָה הַשְׁגָתָה וְאֶל
אַיִזְנָגְעָקְוָמָן אֵיזַי בְּלֹוי גַּעֲזָעָן טַקָּעָן וַיַּבְּאַלְמָהָאַט
אַיִם נִשְׁתַּחַווֹתְנָגְעָלָעָטָזָן. וְעַד דָּעָר שָׁוָם לְאַזְטָא אַיִם יָאָ
רָדוֹן וְאַלְטָל קִינְגָּמָאלְיִישָׁט אַיסְגָּוָאַקָּסָט אֶאָהָלְלָן:

**מיפוי איזו נישט קיין שטעה; מניעות
איז א מיטל צו דערהייבן**

די זאך וואס צווע אוייס ווי גראטער מאניעה אין עבדות
ה', איז בעאמט נישט קיין שטער פון עבדות ה', עס שטערט
הייך בלויו פון דעם מהלך וואס דו האסט געוואָלט דאָרט
ייזן. ריכטיג איז יע策 אוייך די מינוט האסטו געוואָלט דינען
עםם רבושׂע' מיט א געוויסע סאָרט מולָך, אבער דער
זאָבעדרשטער האָט דיך געשטעלָט ואָגנט, און דו ביסט
ישט מצחיל צו טו וואס דו האסט געוואָלט. טאמערד דער
ענטשנש גײַט אַצְנִיד אָונִ דינַט דעם זאָבעדרשָׁן לוייט
עצעטיגן בזבּ, ווערט ער אויז נאנט צו השׂית"ת דורךדעם.

דער מענטש איז אויגעשטאנען שפער, נאכדר
אאָס ער האָס אַנגעשטעלט אַזִיגער אָן די באָטער אַיז
אוֹרְדִינְגֶעְפָּלְן אַנְגִּיםְטָן דער נאָקט. ער וועקט זיך אוֹיף
ווען קוקט צען מײַל אוֹפְּן זוֹעָר: **וואָס?** **סְאֵין אַכְטָן**
אוֹזִיגְעַדְרָן? **סְקָעַנְשִׁיט זִין!** ער קוקט אוֹיף אַלְעַז נִיעְגָּרֶס
איַן שְׁטוּבָן, אָן שְׁטַעַלְטָן זיך אַרְוִיסָּא ער האָס זיך נִישְׁתָּחַט
עֲנָרָטָן, סְאֵין אַמְתָּה אַכְטָן אוֹזִיגְעַדְרָן... וְאָס טָאָךְ עַצְּצָתְּ!

איך זוך
ישט דעם פארטאגס, איך זוך דעם רבושען! פארטאגס!
אבל איך געוואלט אויפשטיין פארטאגס? וויל'ה האב
עוואלט דינען דעם אויבערשטן! אצינד האט השיעית
עוואלט זונע איזט דו גייסט אים וויטער זוכך, אפילה ווען
ז' ביטס ארשלאָפַן בשוג דעם פארטאגס, אָדער גייסטו
אָגָן: "רבושען, אויב דו ווילסט נישט פארטאגס, דעמאָלט
... אַנְטַרְעֶסְטִיר אַנְטַרְעֶסְטִיר אַנְטַרְעֶסְטִיר..."

ולפער שטעלט זיך אוירוס איז די ערשות שידוך איז
יש עווונען דינס און דער רובוש' האט דיך געוואָלט
אַנְטוֹן, דער פֿרְאָר האט עיר אַפְּגָעָה אַלְטִין יענְעָם שידוך,
זיך דו אַלְטֵס קענען באַקְוּמָן דעם ריכטיגן שידוך וואָס
אייז אַיאָ פֿאָסָג פֿאָר דֶּר!

**אונזער עבדה איז באכטוגיין די
ירעקטיע אנווייזונגען**

געוני דאס זעלבע שפיטל זיך אַפְּ מיט אַינְגערמאָן
זאָס דער אוּבִּערשטער האָט אַים אַרְזִיגֶּעֶשְׁקִיט פֿון קָוָל
ויל ער האָט ווישט מְצֻלָּה גָּעוּעָן דָּרָט. דער שווער
קוֹקָט אַים אָנוּ מְטַס אַפְּ אַרְזִין: ווֹאָס אַיז דֵּי מעַשָּׂה?
ז'אָבָּד דָּאָךְ אַוְיסְגָּעָצָלְטָאָה אַהֲלָבָעָדָה פֿאָר דִּיר אָזְדוֹ
אַלְסְטָן קָעָגָעָן בְּלִיבָּן אָן קוֹלָל? אַבְּעָר דער אַמתָּה:
אַס אַיִּשְׁתְּגַעַעַן זְיוּן מְהֻלָּךְ אַיִּינְבָּדָה?

עועען קיין היל הוקן

לאמיר אַרְיִינְקָלֶעֶרֶן: ווען הל האט זיך געטראָפֶן
איין אַמְצָב אָז ער קען נישט אַרְיִינְגָּן לערבען אַין בֵּית
מַדְרָשׁ, ווילְ דער שומֶר לאָט אַטם בַּישְׁת אַיִין, אוֹז דעַנְן
עֲזֹעַן אַגְּרָעַסְעָד מִנְיָה פָּן דָּעַם?! אַכְּבָעַ דער רְבוּשָׁע
אַקְּסָט אַעהָטָן אַנְדְּרָעַט מַהְלָךְ פָּאָר אַים. זַיְן מִסְרָת
בְּשַׁפְּאָרְפְּאָקְדְּרִיכְן אַיְפָּן דָּאָר אָנוֹ זַיְן אַיְבְּגִינְן בַּיִם
עֲגַנְסְּטִיבָּר, באָגְלִיטָּן אַונְגָּן בֵּין הַיְנְטוּן טָאגָן.

וכאן הבן שואל: דאס איז דאך נישט קיין סטם
מניעות! איך שפיד וו' סאי' ממש סתימת הגולן! אלעס
איז גענדיגט! מײַן גאנצע שאיפה גײַט לטמיין!

**לעשות רצונך אלקי חפצתי; ווארכ' זיך
אונטער דעם פלאן פון השיעית**

אֵל דער יונגעראָמן פֿאַרְשְׁטִין אָז דער דָּרוֹשׁ עַד רָעֵד
עַצְמָצָא דֶּקָּה! עַד זָאָגֶט דֶּקָּה קָלָר אָז דִּי וּוְאָגְזְקוּמוּן
זֶוּ דְּיִיןָן עֲבוּדוֹת הִיאִי דָּרוֹךְ אָזְדוּעָרְסְּדָר וַיְהִי האַסְטָ
עַמְּגִינְגָּן. דָּקָא דָּאָס וַיְלִיל דָּעָר וּוּבְּעַרְשְׁטָעָר פָּוּן דִּירָ!

דָּעָר מָאוֹר עַיְנִים לְעוֹרְטוֹן אָנוֹן, אָז עֲנוּוֹת אָדָר עַשְׂרוֹת
עַנְגָּנוּן וְנִשְׁתְּחִין מְנֻיעָה דֶּקָּה אַפְּצָהָלְטָן פָּוּן דִּינְעָן דָּעָם
דָּבָשְׁעָן. נָאָר דִּי אַלְעָמָעָן זְעַנְעָן אַזְיוֹןָיִד וְאַנְטָ
וָאָס וְוִוִּיטָּס דֶּקָּה אָז דִּי שְׁדָאָן אָז וְנִשְׁתְּחִין דִּינְסָס, נָאָר דִּי
אַדְבָּעָזְלָעָן שְׁדָאָר אַיִן פָּאָר דָּרְבוּן.

פָּאָר דִּיר – **דִּינְדַּעַת גַּעֲוֹעַן גּוֹט**

מ'קען זען ביז א מענטש וועלכער האט זיעיר שטארק
געווארלט א געויסס שידיך, ער האט שיין ממש געהאלטן
אשט אט דערביי, און פולצטם איי עס צעפאלן, שפירט ער
זיך צאייד לילס א דורךפאָל, אבער דאס איי בלוי א דמיין
זיאס וועט האָפָּנְטָלִיךְ געדיערן נאר אַ קְּרוֹצְצִיט.

אַסְאָךְ מְאָל וּעְטָה השְׁיִיר הַעֲלֵפָן אָנוּ צּוּוֹיָה וְאָכוֹן
שְׁפָטָעָר וּעְטָה אַנְטָעָרְקוּמָעָן אָנוּ אַנְדָּעָרְשִׁידְיךְ, אָנוּ דָּאָן
כְּרוֹעָפֶט מְעָן דָּעַם עַלְבָּן מְנֻטָּשָׁה, אַבעָר יְעַצֵּט יְגַנְּטָעָר
אַחֲרָאָן אַנְדָּעָרְשִׁידְיךְ: כְּהַאָבָב בְּהַגְּתָרָאָפָן טוֹיזָט מְאָל
אַבְּשָׁעָדוּ שִׁידְיךְ: כְּהַאָבָבְיָלְבָן גְּשַׁטְּגַעַטְבָּתְלָמְדָן פָּנוּ

לבעבור נסות אתכם; די שוועריגק'יטן הייבן אויף דעם איד צו זיין אמת'ע שלימות

**רעד טעות וווען מזערט פֿאַרְלִיְּרָן פֿוֹ אָן
גַּסְּתָּרָה**

דאס זעלבע איז לענייניו: דער מענטש קומט און צום זויבערשטן און זאָגוט: "רבושׁ" ע' כהאָב דיך געוואָלט יונין, כהאָב געוואָלט ערנפּען פֿאַר דיר, כבִּין געקומען ייִוּ אַמְּחוֹה זיך רבעזונע אַ בְּרוּ פֿאַר דיר".

אבל דע רבוש"ע אין זיך מסתר. עד וויל נישט עמען דין יעטיגע בעבודה ה'. און דער מענטש ווערט ייגאנצן פאלרין: **וואס הייסט? כ'האָב דיַך גבערגנט**

איינער וואס פארשטיין נישט דיז נקודה זאגוט: דרובשען, דו וויסט וו שווער כ'האָב אַפְּרָבָעַט דאס נוֹצְחָוּלְדָּלְעָן?... עֲרֵךְ קָלָאָפֶט אוּפֶק אַלְעַט טִירָן, אָוֹן נַאֲכָדָעַם אַזָּאָס ער האָטְשִׁין אַלְעַס דָּוּבָּרִיט אָזְנָוִיפְּלָמְשָׁקְעִי. עֲוֹנוֹן דְּרִיטָן זַי אַרוּם מַטְ דָּעַר הָרְגָשָׁה: "בָּסְדָּר, אָוּבָּעָן אַיְבָּרְשָׁטָעָר ווַיְלָא נִשְׁתָּחַ, אַיז נִשְׁתָּחַ." עֲרֵךְ אַיז אָזְוִי. נַעֲבָרְאָקָן: "אַיךְ פָּאַרְשְׁטִין נִשְׁתָּפְּרָאָזָס, אַבעָר אַזְוִי הָאָטְשִׁין אַיְבָּרְשָׁטָעָר ווַעֲזָלָנוּ, נַעֲזָנוּ בְּיַיְדְ פּוֹרָרָן..."

עם מבקשי רצונך; ועליכם עבודה ויל' גשיהם פנו מיר יעצטן!

אֲבָעֵד דַעַת הַלְּגִילָגָר מָאוֹר עַיִנִים לַעֲרֻבָת אָנוֹן, אֲזֶן
אֲוֹבֵד דַעַת מְעֻנְתָשׁ אַזְיָן קָלוֹגָזָט עַד אַנְגָעָרָשׁ: אֲוֹבֵד דַעַת
בְּשָׂבָע וְלִלְנְשָׁת דַעַת קְרָבָן, וְעַל אָךְ אַם פְּרָעָן וְעַל כָּעָבָן
בְּזָבוֹדָה עַד וְלִילָא! סְאַזְיָן וְנְשָׁת פְּשָׁטוּ אַזְיָן אֲבִיכְעָרְשָׁת עַד

אָנָּה עַרְלִיכָּר אֵיד? מַיוּוֹת דָּאַס נִישָּׁט אַוְפָּהָעָרָן פְּרָעָגָן:
 אַיְזָה דָּעַר מַעֲנָשׁ וּוֹתָאָן קָנוּמָעָן זָום רִיכְתָּגָן עַנְטָפָעָה:
וַיַּלְדָּאַס אַיְזָה דִּרְצָוֹן דָּעַם רַבּוֹשָׁע!
 אָהָה, דָּוְוִילְסָט אַיְזָה דִּין קִינְד אַזְּלָי זַיְן עַרְלִיךָ
 וַיַּלְדָּאַס אַיְזָה דָּעַר רַצְוֹן הָא. אַלְיאָה, יַעֲצָט אַיְזָה דִּין מַצְבָּה,
 וְאַס אַיְזָה דָּעַר
אַצְוֹנוֹ נָעַם דָּעַם רַבּוֹשָׁע!

י. ריכטיגע צוֹגָאנְג ווֹאָס קומֶט פֿוּן
עיטוריישאַפּוּן

לאמיר עס פארשטיין מיט אַט מישל: עס זיצט בעים טיש
אָ קליין קינד וואס קען נאכאנטיס רעדן, און די עלטערין
אָבָּאָבָּאָן אָז אָהָבָה צו אַים, זוי גוֹיִיטְן אָם אָן עָסֶן. אָבעָר
אָסָּס קִינְד מַזְקִיט אָתְנוּבָה אָז עָר וְלִיל יְנִשְׁטָה דָּאָס עָסֶן.
מען פרוברטיס מיט אָט לעפֵל, מען פרוברטיס אויף אַנדְרָעָע
אָוּפְּנִים, אָבעָר דָּאָס קִינְד מַזְקִיט אָלָע סָאָרט תְּנוּוּתָה אָז
רָר וְלִיל יְנִשְׁטָה...

אצינד איז דא צוויי ומוגען וויאזוי די עלטערן קענען
וואג'ירן: איזין ומוגען איז צו אונגן פארץ קינד: העדר זיך איזין,
איך האב דיד געוואַלט געבען עסן, איז דו ווילטס נישט עסן
אי נישטן דו מײַיסט איז ס'גייט מיך אָן!
אדער איז דא אן אנדערע וועגן: די מאמע פרעגן
ונגונם קינד, אָה, דו ווילטס נישט דיז סאָרט עסן? איז
אָס ווילטס אָס?! די גוטעריע עלטערן וועלך פרובויזן צו
ווײַזשנְהַבְּנָעָן וואס פֿאָצָע עסן דאס קינד וועט אָה עסן,
לעבהה: אה, דאס האט ער בעוואָלט!

אנא אני בא מצערו של אבא

דאס איז אויר אקטוואעל לגבי דעם פאָרוּוֹיטאגאנ
בְּיִשְׁפֵּלְל, וְאַס מִהְאָט דְּעַמְּגָנֶט, פָּוּ אֲטָאַט וְאַס
שְׁטוּבֶּט אֲזִוְּתְּאַרְק אֲזִין בָּחָור זָאַל אַוְיסְׁוָאַקְסָן
וְלִילְד אַיְנְיָה. אַעֲזָר עַבְּנָאַפְּנָאַן וְאַוְנוֹן

ס'אי דאך איזוי וויטנאלין, ס'קאסט פאר דעם טאטן
דרמים תורה משמען אונ ער פרעוגט: וואס וויל איך דען?
איך וויל בסך הכל איז מיין קינד זעל זיין איר שמיין!
ויפופל פעתש דאפריך איך נאך אפּען? וויפּיל עגמתה נפש?
מייקען מײַינען איז וואס איך וויל דא האבן? געלט?
לוקטוס?: איך לאיג דאך אויזין וויפּיל געלט' ח'אָבּ נאָר כדי
וואָצְשָׁטְעָלְן זיינְעָ רוחניות' דיעגּ בְּאַדְרַעְפַּנְשָׁן, אָז ער
אָלָא אוֹיסּוֹאָקְסָן אָזֶן ערליךער אִיךְ אַבעָר יַעֲדָע זַאַךְ ווָאָסְ
אִיךְ טוֹ פָּאַלְטָן מֵיר אוֹיפַּנְדָּן צוֹרִיקָן...

**וזה מtabונן זיין; וואס איז יעצט דער רצון
וואס?!**

אציג דבר היליגער מאור עינימ, כיויל דיך פרעגן
איין שאלת: פָּאוֹרֹואַס הָאַסְטּוֹ גַּעֲוָאַלְט אֵז דָּאַס קִינְד זָאַל
אַוְיסְוָאַקְסָן אֵיאַשׁ שְׂמִים?!

פרוגט דער מענטש צוירק; **ואס פארא אַסְטָרֶט קְשִׁי**
אייז דָּאַסְטָן! יעדער איד וויל דאך האבן גוטע אונז ערליךע
 קינדרער? זאל איך נישט וועלן האבן קינדרער רייא שמיים?
 אַכְבָּר מְפֻרְגָּט אִים נְאַכְמָל דֵּי זָעַבָּע שָׁאלָה;

אַפְּרוֹוֹאָס האַסְטָרֶט גַּעֲלָלְתִּי אוּ דיַיְוּ נְגַולְתִּי זאל יוֹסְטוֹאָסְטָן

